

ภาษาไทย

บรรณานุกรม

เอกสารต้นตน

หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

- "จดหมายเหตุรัชกาลที่ 3." เล่มที่ 15 จ.ศ.1191 (พ.ศ.2372) สำเนาจดหมายเหตุปะคันหันศรี
 บารันถึงเสนาบดีทั้ง 6 วาดวยขอราชการทางเมืองพม่า จ.ศ.1187
 เล่มที่ 2 จ.ศ.1194 (พ.ศ.2375) หนังสือของลอร์ด แอมเฮิร์สต์ เจ้าเมือง
 อินเดียนถึงพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และสัญญาทางพระราชไมตรีระหว่างไทย
 กับอังกฤษ.
 เล่มที่ 48 จ.ศ.1194 (พ.ศ.2375) แอสแมนรอแบ็คเป็นทูตอเมริกันเข้ามาทำ
 สัญญาค้าขายกับประเทศไทย วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2375
 เล่มที่ 50 และ 50/ก จ.ศ.1194 (พ.ศ.2375) สำเนาคำพระราชบัญญัติสันถาน
 ตอนรับแขกเมืองอเมริกัน ณ พระที่นั่งอมรินทร์.
 เล่มที่ 135 จ.ศ.1201 (พ.ศ.2382) ใบบอกเจ้าพระยาศรีธรรมมาโศกราช
 ใคส่งหนังสือสัญญากับแผนที่เขตรแคนเมืองไซเปไทร แคนเมืองอังกฤษเข้ามา.
 เล่มที่ 5 จ.ศ.1204 (พ.ศ.2385) สำเนาหนังสือสัญญาหนังสือระหว่างอังกฤษ
 กับจีนว่าควยการเมืองและการค้าขาย.
 เล่มที่ 12, 12/ก, 12/ข, 12/ค จ.ศ.1212 (พ.ศ.2393) จดหมายเหตุ
 เซอร์เยมส์บรุกเข้ามาทำสัญญาทางพระราชไมตรีระหว่างกรุงสยามกับอังกฤษ.
 เล่มที่ 12/ง จ.ศ.1212 (พ.ศ.2393) สำเนาจดหมายเจ้าพระยาพระคลังถึง
 เซอร์เจมส์ บรุก เรื่องหนังสือสัญญาภาษาอังกฤษไม่แจ่มแจ้งถูกทามทำนองหนังสือไทย.
 เล่มที่ 12/จ จ.ศ.1212 (พ.ศ.2393) สำเนาจดหมายเจ้าพระยาพระคลัง
 คอบเซอร์เยมส์บรุกว่าควยหนังสือสัญญา 9 ข้อ 4110.
 เล่มที่ 12/ฉ จ.ศ.1212 (พ.ศ.2393) เรื่องเซอร์เยมส์บรุก ว่าควยเซอร์
 เยมส์บรุกเข้ามาทำหนังสือสัญญามาทางพระราชไมตรีและการค้าขาย.

- เลขที่ 187 จ.ศ.1212 (พ.ศ.2393) เซอร์เซมสบุรุกเดม 1. วาควยแรงแรง
เซอร์เซมสบุรุกไคทำสัญญาระหว่างกรุงสยามกับกรุงอังกฤษ.
- เลขที่ 34/1 และ 34/2 จ.ศ.1212 (พ.ศ.2393) พระบรมราชโองการพระ
บาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 เมื่อใกล้สวรรคต.
"หมายรับสั่งรัชกาลที่ 3." เลขที่ 3 จ.ศ.1194 (พ.ศ.2375) เรื่องทูตอเมริกันเข้ามาเฝ้า.

กฎหมาย

กฎหมายตราสามดวง: ประมวลกฎหมายรัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166. พระนคร: มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์และการเมือง, 2481.

ประชุมพงศาวดาร และพระราชพงศาวดาร

ประชุมพงศาวดารภาคที่ 31: เรื่องจดหมายเหตุมิชชันนารีอเมริกันเข้ามาประเทศไทยสยาม. พระนคร:
โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2468.

ประชุมพงศาวดารภาคที่ 37: เรื่องจดหมายเหตุของคณะบาทหลวงฝรั่งเศสซึ่งเข้ามาตั้งแตครั้ง
กรุงศรีอยุธยา ตอนแผ่นดินพระเจ้าเสือ และพระเจ้าท้ายสระ ภาค 4. พระนคร:
โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2467.

ประชุมพงศาวดารภาคที่ 40: เรื่องจดหมายเหตุของคณะพ่อค้าฝรั่งเศส ตอนแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์
มหาราช ภาคที่ 1 เล่ม 23, เล่ม 24. พระนคร: องค์การฯ ของคุรุสภา, 2511.

ประชุมพงศาวดารภาคที่ 55: เรื่องอังกฤษเข้ามาทำสัญญาการค้ารัชกาลที่ 2. กรมศิลปากร, 2512.

ประชุมพงศาวดารภาคที่ 62: เรื่องทูตฝรั่งเศสมิตรโกสินทร์. กรมศิลปากร, 2506.

ประชุมพงศาวดารภาคที่ 76: จดหมายเหตุของโยส เซาเต็น. พระนคร: บริษัทชุมนุมช่างจำกัด,
2504.

ประชุมพงศาวดารภาคที่ 79: จดหมายเหตุวันวลิต (ฉบับสมบูรณ์). พระนคร: โรงพิมพ์สำนัก
ทำเนียบรัฐบาล, 2507.

พิพากรวงศ์, เจ้าพระยา. พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3. 2 เล่ม. พระนคร:
องค์การฯ ของคุรุสภา, 2504.

เอกสารขึ้นรอง

หนังสือ บทความ และวิทยานิพนธ์ที่ยังไม่ได้พิมพ์

ชจร สุขพานิช. "การต่างประเทศในแผ่นดินพระเอกาทศรถ," ศิลปากร, ปีที่ 4 เล่ม 5 (มกราคม, 2504)

..... "สอบคัดกราชปีรัชกาลสมเด็จพระเอกาทศรถ," ศิลปากร, ปีที่ 11 เล่ม 2 (กรกฎาคม, 2510); เล่ม 3 (กันยายน, 2510); เล่ม 4 (พฤศจิกายน, 2510).

..... ออกญาวิไชเยนทร์ และการต่างประเทศในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์. พระนคร: กาวหนา, 2506.

จุดจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระบรมราชาธิบายแก้ไขกฎปกครองแผ่นดิน.

พระนคร: โรงพิมพ์พรชชนากร, 2470.

จินดาสนิท, หลวง. ผู้แปล. "จดหมายเหตุเรื่องการจลาจลเมื่อปลายแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช," ศิลปากร, ปีที่ 7 เล่ม 12 (พฤษภาคม, 2497).

เฉลิมชัย มโนเวชพันธ์. "สงครามจีน - พม่าของอาณาจักรอยุธยา," สราญรมย์, 14 (กุมภาพันธ์, 2507) 142 - 152.

ทองเพ็ญ พันธุ์หงษ์. ผู้แปล. การเดินทางของบาทหลวงคาซาร์คมายังประเทศสยาม ค.ศ. 1686 (พ.ศ.2226). เล่ม 1 ศิลปากร, 2513.

คำรณราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้า. "ตำนานภาณุอัครบางอยุธยา," ดิถีธรรมนิยมทาง ฌบับหอสมุดแห่งชาติ. เล่ม 12 ภาค 16. พระนคร: คลังวิทยา, 2506.

..... ไทยรบพม่า. พิมพ์ครั้งที่ 4. พระนคร: คลังวิทยา, 2505.

..... "บันทึกเรื่องความรูต่างๆ," ศิลปากร, ปีที่ 6 เล่ม 5 (มกราคม, 2506)

..... เรื่องคดีของฝรั่งเข้ามาเมืองไทย. พระนคร: โรงพิมพ์จักร, 2493.

ถนอม โสภณจิตต์. ผู้แปล. "กรุงสยามเมื่อ 250 ปีล่วงมาแล้ว," ศิลปากร, ปีที่ 8 เล่ม 10 (มีนาคม, 2498).

ทรงศรี อัจจอรุณ. การแก้ไขสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิสภาพนอกอาณาเขตกับประเทศมหาอำนาจในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2506.

นราธิปพงศ์ประพันธ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่น. ประวัติการทูตของไทย. พระนคร:
โรงพิมพ์พระจันทร์, 2507.

นันทา วรเนติวงศ์. ชีวประวัติของเซอร์เจมส์ บรุกส์: ราชานายกแห่งซาราวัค ผู้เป็นราชทูตของอังกฤษ
มาประเทศสยามในพ.ศ.2393. ศิลปาภรณ์, 2514.

นันทา สุกกุล. ผู้แปล. เอกสารของฮอลันดาสมัยอยุธยา พ.ศ.2151-2163 และ พ.ศ.2167-
2185 (ค.ศ.1608 - 1620 และ ค.ศ. 1624 - 1642). ศิลปาภรณ์, 2513.

บุญย์ เจริญไชย. "สนธิสัญญาฉบับแรกในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์," สราญรมย์, (กุมภาพันธ์,
2495) 14 - 28.

ปรีดา ศรีชลาลัย. "อัครราชทูตไทยคนแรกที่ประจำในยุโรป," สราญรมย์, (กุมภาพันธ์,
2496) 63 - 71.

पालมลกีวซ์. เล่าเรื่องเมืองสยาม. แปลโดย สันต์ ท.โกมลบุตร. พระนคร: ก้าวหน้า,
2506.

ผ่องพันธ์ สุภัทรพันธ์. "การศึกษาทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเรื่องพระคลังสินค้า." วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2511. (อธิ์ศานา.)

รอง ศยามานนท์ และวิลลาสว่าง นพรัตน์. "ประวัติศาสตร์สมัยอยุธยา บทที่ 5: ความสัมพันธ์
กับต่างประเทศ แผนดินสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ถึงสิ้นแผนดินสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง
พ.ศ.2034 - 2199," แถลงงานประวัติศาสตร์ เอกสารโบราณคดี, ปีที่ 5 เล่ม 1
(มกราคม, 2514) 15 - 42; เล่ม 3 (กันยายน, 2514) 17 - 47.

..... "ประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา บทที่ 6: แผนดินสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 6
ถึงแผนดินสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง เศรษฐกิจ ศาสนา ศิลปกรรม วรรณคดี และ
กฎหมาย," ป.อ.บ., ปีที่ 6 เล่ม 2 (พฤษภาคม, 2515) 67 - 84.

สง่า กาญจนาคพันธ์. ประวัติการค้าไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. พระนคร: หอการค้าไทย, 2511.

สนธิสัญญา และกฎหมาย, กรม. กระทรวงการต่างประเทศ. สนธิสัญญาและความตกลงทวิภาคี
ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ. (หนังสือชุด
ประมวลสนธิสัญญา เล่ม 1 พ.ศ.2160 - 2414) พระนคร, 2511.

สมชัย อนุภนราชชน. การทศของไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา. พระนคร: โรงพิมพ์ไทยเซม, 2493.

สิทธิสยามการ, หลวง. สัญญาทางพระราชไมตรีระหว่างสยามกับต่างประเทศ. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2506.

สุพรรณฉวี กาญจนบุรีศิริ. "บทบาทของมิชชันนารีในประเทศไทย ตั้งแต่รัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาตรี แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2507. (อัครสาเนา.)

อุคมสมบัติ, หลวง. จดหมายเหตุหลวงอุคมสมบัติ. ศิลปากร, 2515.

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Primary Source

From Public Record Office, London.

Foreign Office Papers (F.O.)

- F.O. 69/1 : Draft Sir James Brooke No.1 18 December 1849.
- : Sir James Brooke to Palmerston. 5 March 1850.
- : Sir James Brooke to Palmerston. 2 July 1850.
- : A.Logan, Secretary of Chamber of Commerce of Singapore to Sir James Brooke. 14 June 1850.
- : Sir James Brooke to Palmerston. 5 October 1850.
- : Sir James Brooke to Chow Kun Praklang, Chief Minister of the King of Siam. 7 August 1850.
- : Sir James Brooke to Chow Kun Praklang. 4 September 1850.
- : Note Addressed by Sir James Brooke to Chow Kun Praklang. Copy No.2. 4 September 1850.
- : Copy of the Proposed treaty submitted by the Chow Kun Praklang. 10 September 1850.
- : Principal Heads of Commercial Convention proposed by Sir James Brooke for the consideration of the Chow Kun Praklang. n.d.
- : Sir James Brooke's Journal of the Mission to Siam. Enclose No.1 of Despatch No.9 of 1850.

- F.O. 69/2 : Memorial of the Chamber of Commerce to Palmerston.
 : Memorial of the Merchants.
 : Palmerston answers to Brown's Complaint to the Treaty of 1826.
- F.O. 97/368 : John Crawford to Earl of Derby. 28 March 1852.
 : Complaints of merchants.
 : Merchant of Manchester to Palmerston, 23 August 1850
- F.O. 17/236 : Harry Parkes to E.Hammond, Under Secretary of State for Foreign Affairs. 3 August 1855
 : Harry Parkes to F.O. "Notes on the trade with Siam." Enclose No.11 to E.Hammond. 8 August 1855.

Secondary Sources

Newspapers

- Bangkok Calendar, 1870
- Bangkok Recorder, V.I, No.1, 16 January 1865
- Siam Repository : January 1869
 : October 1869
 : January 1870
 : July 1870
 : October 1871
 : April 1872
 : October 1872

Singapore Chronicle (and Commercial Register Advertiser), Singapore

- : No.80, 12 April 1827
- : No.83, 24 May 1827
- : No.118, 25 September 1828
- : No.120, 23 October 1828
- : No.135, 21 May 1829
- : No.154, 11 February 1830
- : No.3, 20 January 1831
- : No.18, 5 May 1831
- : No.29, 21 July 1831
- : No.37, 15 September 1831
- : No.46, 17 November 1831
- : No.22, 31 May 1832
- : 11 April 1835
- : 30 May 1835
- : No.21, 21 May 1836
- : 1 December 1836

Singapore Free Press (and Mercantile Advertiser), Singapore.

- : 1 December 1836
- : 20 September 1838
- : 7 February 1839
- : 24 September 1840
- : 24 February 1842
- : 5 October 1843
- : 17 October 1844
- : 3 November 1845

- : 20 November 1845
- : 27 May 1847
- : 13 July 1848
- : 24 August 1848
- : 4 November 1848
- : 18 December 1848
- : 9 January 1849

Straits Times (and Commercial Journal), Singapore.

- : 4 February 1851
- : 4 March 1851
- : 18 March 1851

Books

Anderson, John. English Intercourse with Siam in the Seventeenth Century. London: Kegan Paul, Trench, Truener & Co., 1890.

Aung, Muang Htin. A History of Burma. New York: Columbia Univ. Press, 1967.

Bonny, R. Kedah 1771 - 1821: The search for security and independence. Kuala Lumpur: Oxford University Press, 1971.

Bowring, Sir John. The Kingdom and People of Siam. Kuala Lumpur: Oxford University Press, 1969.

Brailey, Nigel J. "The Origins of the Siamese Forward Movement in Western Laos, 1850 - 92," Unpublished Ph.D. Thesis, the University of London, 1968.

Bradley, Dan Beach. Abstract of the Journal of Rev. Dan Bradley, M.D.: Medical Missionary in Siam 1835 - 1873. Edited by Rev. George Haws Feltus. Cleveland: Dan F. Bradley, 1936.

- Brooke, Sir James. The Private Letters of Sir James Brooke, K.C.B., Rajah of Sarawak, Narrating the Events of His Life, from 1838 to the Present Time. Edited by John C. Templer. 3 vols. London: Bentley, 1853.
- The Burney Papers. 5 vols. Bangkok: Printed by the Order of the Vajiranana National Library, 1910 - 1914.
- Cady, John F. Southeast Asia: Its Historical Development. New York: McGraw - Hill Book Company, 1964.
- Cameron, John. Our Tropical Possessions in Malayan India; Being a Descriptive Account of Singapore, Penang, Province Wellesley and Malacca, Their Peoples, Products, Commerce and Government. London, 1865.
- Clodd, H.P. Malaya's First British Pioneer: the life of Francis Light. London: Luzac & Co., 1948.
- Cole, G.D.H. "Laissez - Faire," Encyclopaedia of the Social Sciences. vol.IX. New York: the Macmillan, MCMXXXV. pp.15 - 20.
- Costin, W.C. Great Britain and China, 1833 - 1860. [reprinted] Oxford: The Clarendon Press [1968].
- Cowan, C.D. Nineteenth - Century Malaya: The origins of British political control. London: Oxford University Press, 1961.
- The Crawford Papers: A Collection of Official Records Relating to the Mission of Dr. John Crawford Sent to Siam by the Government of India in the Year 1821. Bangkok: Printed by the Order of the Committee of the Vajiranana National Library, 1915.
- Crawford, John. Journal of an Embassy from the Governor General of India to the Courts of Siam and Cochin China. 2nd.ed. 2 vols. London: Colburn & Bentley, 1830.

Darling, Frank C. Thailand and the United States. Washington D.C.:
Public Affair Press, 1965.

Dennett, Tyler. American in Eastern Asia. New York: Macmillan, 1922.

Duke, Pensri (Suvanij) Les Relations Entre La France et La Thaïlande
(Siam). Bangkok: Chalermnit, 1962.

Eitel, E.J. Europe in China: the History of Hongkong from the Beginning
to the Year 1882. Reprinted. Taipei: Cheng-wen Publishing
Company, 1968.

Feltus, George Haws. Samuel Reynolds House of Siam. New York:
Flaming H. Revell, 1924.

Finlayson, George. The Mission to Siam and Hué the Capital of Cochin
China in the Years 1821 - 2. London: J.Murray, 1826.

Graham, W.A. Siam. 2 vols. London: Alexander Mornin, Limited,
1924.

Griswold, A.B. King Mongkut of Siam. New York: The Asia Society,
1961.

Gutzlaff, Charles. Journal of Three Voyages along the Coast of China
in 1831, 1832, and 1833, with Notices of Siam, Corea, and the
Loo - Choo Island. London: Westley and Davis, 1834.

Hall, D.G.E. Burma. 3d.ed. London: Hutchinson Univ. Library, 1960.

_____. A History of South East Asia. London: Macmillan, 1959.

Harvey, D.E. History of Burma from the Earliest Times to the
Beginning of the English Conquest (1824). Longmans, 1925.

Hutchinson, E.W. Adventurers in Siam in the Seventeenth Century.
London, 1940.

- Ingram, James C. Economic Change in Thailand 1850 - 1970. Standford: Standford Univ. Press, 1971.
- Jacob, Gertrude L. The Raja of Sarawak: an Account of Sir James Brooke Given Chiefly through Letters and Journals. 2 vols. London, 1876.
- Kennedy, J. A History of Malaya A.D. 1400 - 1959. London: Macmillan & Co.Ltd., 1962.
- Koompirochana, Vikrom. "Siam in British ^{Foreign} Policy 1855 - 1938: The Acquisition and the ^{lin} Requisition of British Extraterritorial Rights," Unpublished Ph.D. Thesis, the Michigan State University, 1972.
- Low, James. The British Settlement of Penang. Singapore: Oxford University Press, 1972 [first printed in 1836.]
- Malcom, Howard. Travels in South - eastern Asia Embracing Hindustan, Malaya, Siam, and China. 2 vols. Boston: Gould, Kendall and Lincoln, 1839.
- Martin, James V. "A History of the Diplomatic Relation between Siam and the United States of America 1833 - 1929, 1929 - 1948," Fletcher School of Law and Diplomacy, 1947 - 48. 2 vols.
- Mills, L.A. British Malaya 1824 -67. Kuala Lumpur: Oxford University Press, 1966.
- Moor, J.H. Notices of Indian Archipelago, and Adjacent Countries. Singapore, 1837.
- Neale, Frederick Arthur. Narrative of a Residence in Siam. London: National Illustrated Library, 1852.

- Osborn, Sherard. Quedah; or Stray Leaves from a Journal in Malayan Waters. London: Longman, 1857.
- Purcell, Victor. The Chinese in Southeast Asia. New York: Oxford University Press, 1951.
- . South and East Asia Since 1800. Cambridge: Cambridge University Press, 1965.
- Records of the Relations Between Siam and Foreign Countries in the 17th Century. Bangkok: Printed by the order of the Council of the Vajiranana National Library, 1916.
- Roberts, Edmund. Embassy to the Eastern Courts of Cochin - China, Siam and Muscat. New York: Harper, 1837.
- Runciman, Sir Steven. The White Rajahs. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1960.
- Skinner, G. William. Chinese Society in Thailand: An Analytical History. Ithaca: Cornell University Press, 1957.
- Smith, Malcolm. A Physician at the Court of Siam. London: Country Life Limited, 1946.
- Suthiwart - Narueput, Owart. "The Evolution of Thailand's Foreign Relations Since 1855: From Extraterritoriality to Equality," Unpublished Ph.D. Thesis, The Fletcher School of Law and Diplomacy, 1956.
- Swettenham, Sir Frank. British Malaya: an Account of the Origin and Progress of British Influence in Malaya. 4d. ed. London: John Lane and the Bodley Head, MCMXX.
- Tarling, Nicholas. Anglo - Dutch Rivalry in the Malay World 1780 - 1824. Queensland: Queensland University Press, 1962.

- _____. "British Policy in Malayan Waters in the Nineteenth Century,"
Papers on Malayan History . Singapore: Journal of South -
 East Asian History, 1962. 73 - 88
- _____. Piracy and Politics in the Malay World. Melbourne: F.W.
 Cheshire, 1963.
- Tregonning, K.G. Malaysia. Singapore: Donald Moore Books, c.1965.
- Turnbull, C.M. The Straits Settlements 1826 - 67: Indian Presidency
 to Crown Colony. London: University of London, 1972.
- Vella, Walter Francis. "Origins of 'Survival Diplomacy' in Siam
 Relations between Siam and the West, 1822 - 1856,"
 Unpublished M.A. Thesis, University of California, 1950.
- _____. Siam Under Rama III 1824 - 1851. New York: J.J. Augustine
 Incorporated Publisher, 1957.
- Wales, H.G. Quaritch. Ancient Siamese Government and Administration.
 New York: Paragan Book Reprint Corp., 1965.
- Wang Gungwu. ed. Malaysia: A Survey. New York: Frederick A. Praeger
 Publishers, 1964.
- Webster's Biographies Dictionary. Springfield: G. & C. Merriam
 Company Publisher, 1974.
- Winstedt, R.O. Britain and Malaya, 1786 - 1941. London, 1941.
- _____. A History of Malaya. London: Luzac and Company [n.d.]
- _____. Malaya and Its History. London, 1948.
- Wood, W.A.R. A History of Siam. Bangkok: Chalermnit, 1959.
- Wright, Arnold. ed. Twentieth Century Impressions of Siam: Its
 history, people, commerce, industries; and resources.
 London: Lloyd's Greater Britain Publishing Company, Ltd., 1908.

Periodicals

History Today

Parkinson, C.N. "The British in Malaya," History Today, I, 1956.

The Journal of The Asiatic Society of Bengal

Richardson, Dr. "Journal of a Mission from the Supreme Government of India to the Court of Siam," The Journal of the Asiatic Society of Bengal, VIII (December, 1839) 1016 - 1036; IX (January, 1840) 1 - 30; IX (March, 1840) 219 - 250.

Journal of the Indian Archipelago and Eastern Asia

Braddell, Thomas. "Notices of Penang," J.I.A., IV, 1850 ; V, 1851; VI, 1852; II, 1857-58 (New Series)

Logan, J.R. "Notes at Penang, Kedah, etc.," J.I.A., V, 1851

Journal of the Malayan Branch of the Royal Asiatic Society

Ahmat, Sharom. "American Trade with Singapore, 1819 - '65," J.M.B.R.A.S. XXXVIII, 2(Dec., 1965) 241 - 257.

_____. "Joseph Balestier: The First American Consul In Singapore 1833 - 1852," J.M.B.R.A.S., XXXIX, 2(Dec., 1966) 108-122.

Anderson, John. "Political and Commercial Considerations Relative to the Malayan Peninsula and the British Settlements in the Straits of Malacca," J.M.B.R.A.S., XXXV, 4(1962.)

Basset, D.K. "English Relations with Siam in the Seventeenth Century," J.M.B.R.A.S., XXXIV, 2(1961.)

Bastin, John. "Sir Stamford Raffles' and John Crawfurd's Ideas of Colonizing the Malay Archipelago," J.M.B.R.A.S., XXVI, 1(1953) 81 - 85.

Cowan, C.D. "Early Penang & the Rise of Singapore 1805 - 1832," J.M.B.R.A.S., XXIII, 2(March, 1950.)

Fielding, K.J. ed. "The Settlement of Penang," J.M.B.R.A.S., XXVIII,
1(1955) 37 - 51.

Lamb, Alastair. ed. "British Mission to Chochin China: 1778 - 1822,"
J.M.B.R.A.S., XXXIV, 3-4(1961.)

Tarling, Nicholas. "British Policy in the Malay Peninsular and Archi-
pelago, 1824 - 1871," J.M.B.R.A.S., XXX, 3(1957.)

Winstedt, R.O. "Notes on the History of Kedah," J.M.B.R.A.S.,
XIV, 3(1936) 155 - 189.

Wong Lin Ken, "The Trade of Singapore, 1819 - 1869," J.M.B.R.A.S.,
XXXIII, 4(1960.)

Wutzburg. "A Letter from Captian Light to Lord Cornwallis, dated
20th June, 1788," J.M.B.R.A.S., XVI, 1(1938) 115 - 126.

Journal of Southeast Asian History

Chew, E. "British Intervention in Malaya: A Reconsideration," J.S.A.H.
VI, 1(March, 1965) 81 - 93.

Jiang, Joseph P.L. "The Chinese in Thailand: Past and Present,"
J.S.A.H., VII, 1(March, 1966) 39 - 65.

Nish, Ian. "British Mercantile Co - operation in the India - China
Trade," J.S.A.H., III, 2(Sept., 1962) 74 - 91.

Tarling, Nicholas. "The Superintendence of British Interests in
South - East Asia in the Nineteenth Century," J.S.A.H., VII,
1(March, 1966) 97 - 110.

Turnbull, C.M. "The Europe Mercantile Community in Singapore 1819 -
1867," J.S.A.H., X, 1(March, 1969) 12-35.

Tay, J.S. "The Attempts of Raffles to Establish a British Base in
South - East Asia, 1818 - 1819," J.S.A.H., I, 2(Sept., 1960)
31 - 49.

Journal of Southeast Asian Studies

Arasaratnam, S. "Monopoly and Free Trade in Dutch - Asian Commercial Policy: Debate and Controversy within the VOC," J.S.A.S., IV, 1(March, 1973) 1 -15.

Gould, James W. "American Imperialism in Southesat Asia Before 1893," J.S.A.S., III, 2(Sept., 1972) 306 - 314.

Journal of the Straits Branch of the Royal Asiatic Society

Skinner, A.M. "Outline of the British Connection with Malaya," J.S.B.R.A.S., X, 1882.

Winstedt, R.O. "History of Kedah," J.S.B.R.A.S., No. 81 (March, 1920) 29 - 35.

Journal of the Siam Society

Frankfurter, O. "King Mongkut," J.S.S., I (1904) 191 - 207.

———. "The Mission of Sir James Brooke to Siam," J.S.S., VIII, pt.3(1911) 19 - 33.

———. "The Unofficial Mission of John Morgan, Merchant, to Siam in 1821," J.S.S., XI, pt.1(1914) 1-8.

Giles, F.H. "A Critical analysis of Van Vliet's Historical account of Siam in 17th Century," J.S.S., XXX, pt.3(1938) 271 - 380.

Moore, R.Adey. "An Early British Merchant in Bangkok," J.S.S., XI, pt.2(1914 - 1915) 21 - 39.

Nunn, W. "Some Notes upon the Development of the Commerce of Siam," J.S.S., XV, pt.2(1922) 78 - 102.

Tarling, Nicholas, "Siam and Sir James Brooke," J.S.S., XLVIII, pt.2(Nov., 1920) 43 - 72.

Journal of the Society of Arts

Gordon, Robert, M. Inst. C.E. "The Economic Development of Siam,"
J.S.A., (March, 1891) 283 - 296.

Malaya

Bastin, John. "Malayan Portraits: John Crawford," Malaya, 12(Dec.,
 1954) 697 - 8.

Clodd, H.P. "Malayan Portraits: Francis Light," Malaya, 8(1953 .)

สยามสมัย

Anuman Rajadhon, Somchai. "Early Siam - U.S. Relations," สยามสมัย,
 2499. 61 - 63.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นวนก ๓.

หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี

ประเทศอังกฤษ แล ประเทศสยาม คฤศศักราช 1826

๕๔๓

๕๙

สมเด็จพระนารายณ์พิศมัยพระพุทธรูปเจ้าอยู่หัว ณ กรุงเทพมหานครศรีอยุธยา ล้นเกล้า
 ล้นกระหม่อมพระราชวังบวรสถานมงคล มีรับสั่งโปรดเกล้าฯ ให้ท่านอรรคมหาเสนาบดีผู้ใหญ่ฝ่าย
 กรุงเทพมหานครศรีอยุธยา พร้อมกันทำหนังสือสัญญากับกะปิตันหันตรีบารนีทูตอังกฤษฝ่ายกรุงอัง-
 กฤษอัน ณ ะบันอิคอินเคียคุมบินนี้ผู้ครองอินเคียของอังกฤษอยู่ในบังคับกิงอันปลาตีแมนอังกฤษ กับ
 เรตอัน ณ ะบันลอคอาห์คสิทเจ้า เมืองมังกะลา แลขุนนางผู้ใหญ่ฝ่ายกรุงอังกฤษ พร้อมกันแต่ง
 ให้กะปิตันหันตรีบารนีเป็นทูตแทนตัวมาทำหนังสือสัญญา ค่ายทานอัครมหาเสนาบดีผู้ใหญ่ ณ กรุงเท
 พมหานครศรีอยุธยา ไทยกับชาติอังกฤษได้เป็นมิตรไมตรีไว้ความสัตย์สุจริต ค่ายน้ำใจ
 อันซื่อตรงสุจริตต่อกันทั้งสองฝ่าย ไทยอังกฤษทำหนังสือสัญญารวมกันสองฉบับ ให้ไว้ ณ กรุงไทย
 ฉบับหนึ่ง ให้หัวเมืองใหญ่เมืองน้อยซึ่งขึ้นแก่กรุงจันทบุรี ให้ไว้ ณ เมืองมังกะลาฉบับหนึ่ง ให้
 หัวเมืองใหญ่เมืองน้อยซึ่งขึ้นแก่กรุงอังกฤษจันทบุรี ปิตตราหลวงตราทานอัครมหาเสนาบดีผู้ใหญ่ ณ กรุง-
 เทพมหานครศรีอยุธยาลงในหนังสือสัญญาทั้งสองฉบับ เป็นสำคัญ ปิตตราเรศอันณะระบันลอคอา-
 ห์คสิทเจ้า เมืองมังกะลาตราขุนนางผู้ใหญ่ฝ่ายกรุงอังกฤษลงในหนังสือสัญญาทั้งสองฉบับ เป็นสำคัญ

ข้อ 1 ว่า อังกฤษกับไทยเป็นไมตรีรักใคร่โดยความสัตย์สุจริตซื่อตรงต่อกัน ไทยมิได้
 คิร้ายที่จะ เบียดเบียนทำสิ่งไรต่ออังกฤษมิได้คิร้ายที่จะ เบียดเบียนทำสิ่งไรต่อไทย แต่บรรดา
 บ้านเมืองซึ่งขึ้นแก่อังกฤษทั้งสิ้น ไทยไม่ไปเบียดเบียนพรบพุ่งชิงเอาบ้านเมือง เขตแดนของอังกฤษ
 แต่บรรดาบ้านเมืองซึ่งขึ้นแก่ไทยทั้งสิ้น อังกฤษไม่ไปเบียดเบียนพรบพุ่งชิงเอาบ้านเมือง เขตแดน
 ไทยๆจะจักแจ้งเขตแดนไทยตามอย่างธรรมเนียมประการใดก็ตามแต่ใจไทย

ข้อ 2 ถ้าบ้านเมืองใดซึ่งขึ้นแก่อังกฤษ จะทำสิ่งใดให้เหลือเกินต่อเมืองไทยๆไม่
 ไปทำอันตรายแก่บ้านเมือง จะบอกแก่อังกฤษก่อน อังกฤษจะว่ากล่าวให้โดยสัตย์โดยจริง ถ้าผิด
 อังกฤษจะทำโทษตามความผิด ถ้าบ้านเมืองใดซึ่งขึ้นแก่ไทยจะทำสิ่งใดให้เหลือเกินต่ออังกฤษๆไม่
 ไปทำอันตรายแก่บ้านเมือง จะบอกกล่าวแก่เมืองไทยก่อน ไทยจะว่ากล่าวให้โดยสัตย์โดยจริง

ถ้าผิดไทยจะทำโทษให้ตามความผิด ถ้าบ้านเมืองไทยซึ่งอยู่ใกล้เมืองอังกฤษจะยกกองทัพเรือไป
 ถ้าเจ้าเมืองอังกฤษถามว่าจะไปไหน เจ้าเมืองไทยจะต้องบอกแก่เจ้าเมืองอังกฤษ ถ้าบ้านเมือง
 อังกฤษซึ่งอยู่ใกล้เมืองไทยจะยกกองทัพเรือไป ถ้าเจ้าเมืองไทยถามว่าจะไปไหน เจ้าเมือง
 อังกฤษจะต้องบอกแก่เจ้าเมืองไทย

ข้อ 3 ถ้าบ้านเมืองของไทยของอังกฤษ ฝ่ายทิศตะวันออกฝ่ายทิศตะวันตก ทิศลมว่า
 ทิศลมสำเนาที่อยู่ใกล้ต่อแดนกัน ถ้าอังกฤษสงไสยด้วยเซตรแดนยังไม่รู้แน่ ก็ให้เจ้าเมืองฝ่าย
 ข้างอังกฤษมีหนังสือ แต่งคนแลชาวคานมาไต่ถามเจ้าเมืองฝ่ายไทยที่อยู่ใกล้กัน เจ้าเมืองฝ่าย
 ไทยจะแต่งกรรมการแลชาวคานพร้อมด้วยคนเจ้าเมืองฝ่ายอังกฤษ ไปกำหนดคดีที่แดนต่อกันใหญ่ แบน
 แ่นทั้งสองข้างโดยทางไมตรี ถ้าเจ้าเมืองฝ่ายไทยสงไสยด้วยเซตรแดนยังไม่รู้แน่ก็ให้เจ้าเมือง
 ฝ่ายข้างไทยมีหนังสือ แต่งคนแลชาวคานมาไต่ถามเจ้าเมืองฝ่ายอังกฤษที่อยู่ใกล้กัน เจ้าเมืองฝ่าย
 อังกฤษจะแต่งกรรมการแลชาวคานพร้อมด้วยคนเจ้าเมืองฝ่ายไทยไปกำหนดคดีที่แดนต่อกัน ใหญ่ แบน
 ทั้งสองข้างโดยทางไมตรี

ข้อ 4 ถ้าคนของไทยหนีไปอยู่ในแดนอังกฤษ ไทยไม่ล่วงเกินเข้าไปจับกุมคนในแดน
 อังกฤษ ไทยจะไปว่ากล่าวขอแต่โดยดี อังกฤษจะยอมให้ก็ได้ ไม่ยอมให้ก็ได้ ถ้าคนอังกฤษหนี
 ไปอยู่ในแดนไทย อังกฤษไม่ล่วงเกินเข้าไปจับกุมคนในแดนไทย อังกฤษจะไปว่ากล่าวขอแต่โดย
 ดี ไทยจะยอมให้ก็ได้ ไม่ยอมให้ก็ได้

ข้อ 5 อังกฤษกับไทยได้ทำหนังสือสัญญา เป็นไมตรีสุจริตต่อกันแล้ว ถ้าลูกค้าฝ่ายข้าง
 อังกฤษไปมาค้าขาย ณ เมืองไทยที่เมืองมีสินค้ามาก สลุดกำนันเรือสำเภาจะไปมาค้าขายได้ไทย
 จะทำนุบำรุงให้ซื้อขายโดยสะดวก ถ้าลูกค้าฝ่ายข้างไทยไปมาค้าขาย ณ เมืองอังกฤษใดๆเรือสำ
 เภาสลุดกำนันจะไปมาค้าขายได้ อังกฤษจะทำนุบำรุงให้ซื้อขายโดยสะดวก ไทยจะไปเมืองอัง
 กฤษๆจะไปเมืองไทย ให้ทำตามอย่างธรรมเนียมบ้านเมืองทั้งสองฝ่าย ถ้าไม่รู้อย่างธรรมเนียม
 ให้ขุนนางไทยให้ขุนนางอังกฤษบอกอย่างธรรมเนียม ให้พวกไทยที่ไปเมืองอังกฤษต้องทำตามกฎ
 หมายอย่างธรรมเนียมเมืองอังกฤษทุกสิ่ง พวกอังกฤษไปเมืองไทยต้องทำตามกฎหมายอย่างธรรมเนียม
 ธรรมเนียมเมืองไทยทุกสิ่ง

ข้อ 6 ถ้าลูกค้าฝ่ายเมืองไทยก็คี่เมืองอังกฤษก็คี่ จะไปซื้อขาย ณ เมืองมังกะลา

แลหัวเมืองขึ้นแก่อังกฤษ จะไปซื้อขาย ณ กรุงไทยแลหัวเมืองขึ้นแกกรุงไทย ให้ลูกค้าเสียค่าธรรมเนียมในการค้าขายให้ตามอย่างธรรมเนียมบ้านเมืองทั้งสองฝ่าย ให้ลูกค้าแลไพรพลเมืองใดซื้อใดขายเองในเมืองนั้น ถ้าลูกค้าไทยลูกค้าอังกฤษจะมีคะฉื่อความสิ่งใญ่ก็ให้ฟ้องร้องต่อขุนนางเจ้าเมืองกรมการฝ่ายไทยฝ่ายอังกฤษ ขุนนางเจ้าเมืองกรมการจะชำระคดีสินให้ตามกฎหมายอย่างธรรมเนียมบ้านเมืองทั้งสองฝ่าย ถ้าลูกค้าไทยลูกค้าอังกฤษก็ซื้อขายไม่สืบสวนว่าคนชั่วคนดี ซื้อขายปะคนชั่วพาเอาสิ่งของหลบหนีไป แลเจ้าเมืองกรมการจะสืบสวนเอาตัวมาชำระให้โทษสุจริต ถ้ามีเงินมีของใช้ให้ก็ไค้ ถ้าไม่มีเงินมีของให้แลมีไค้ตัวนี้ ก็เพราะลูกค้าทำผิดเอง

ขอ 7 ถ้าลูกค้าฝ่ายไทยฝ่ายอังกฤษก็คื จะไปซื้อขาย ณ เมืองอังกฤษแลเมืองไทย จะขอตั้งห้างตั้งเรือน จะขอเอาไครยเช่าที่โรงเรือนใส่สินค้า ถ้าขุนนางไทยถ้าขุนนางอังกฤษแลเจ้าเมืองกรมการไม่ยอมให้อยู่ก็อยู่ไม่ไค้ ถ้ายอมให้อยู่จึงให้ลูกค้าขึ้นอยู่กับสัญญาว่ากล่าวกันแลให้ขุนนางไทยแลให้ขุนนางอังกฤษแลเจ้าเมืองกรมการช่วยดูแลเอาใจใส่ อยาให้ไพรบ้านพลเมืองทำข่มเหงแกลูกค้า อยาให้ลูกค้าทำข่มเหงแกไพรบ้านพลเมือง ถ้าลูกค้าอังกฤษพวกอังกฤษลูกค้าไทยพวกไทยที่ไม่เกี่ยวข้อง จะขนเอาสิ่งของลงเรือสำเภาสลุดกำบันลากลับไปบ้านเมืองเมื่อไค้ ก็ให้ไค้กลับไค้โดยสะดวก

ขอ 8 ถ้าลูกค้าจะไปค้าขายบ้านไค้เมืองไค้ฝ่ายไทยฝ่ายอังกฤษก็คื ถ้าสลุดกำบันเรือแลสำเภาของอังกฤษของไทยก็คื จะเปันอันตรายสิ่งไค้สิ่งหนึ่ง ขุนนางไทยแลขุนนางอังกฤษจะช่วยทำนุบำรุงกว่าจะเสริ้จ ถ้าสลุดกำบันเรือสำเภาของอังกฤษของไทยก็คืแตกลงที่บ้านไค้แลเมืองไค้ ไทยอังกฤษเก็บไค้สิ่งของในสลุดในกำบันเรือสำเภาที่แตกมากน้อยเท่าไค้ ให้ขุนนางอังกฤษให้ขุนนางไทยชำระไค้เลี้ยงเอาสิ่งของคืนให้แกเจ้าของ ถ้าเจ้าของตายก็ให้คืนให้แกพวกพ้อง ให้เจ้าของแลพวกพ้องแทนคุณผู้เก็บไค้ตามสมควร ถ้าพวกไทยพวกอังกฤษไปเมืองอังกฤษไปเมืองไทยตาย สิ่งของพวกไทยพวกอังกฤษมีอยู่มากน้อยเท่าไค้ ให้คืนให้พวกพ้องของอังกฤษของไทย ถ้าพวกพ้องไทยถ้าพวกพ้องอังกฤษไม่มีที่เมืองนั้นอยู่เมืองอื่นมามิไค้ จะแต่งคนถือหนังสือมารับเอาสิ่งของ ก็ให้ส่งสิ่งของให้แกผู้ถือหนังสือให้สิน

ขอ 9 ถ้าลูกค้าชาวอังกฤษจะไค้รมาค้าขาย ณ เมืองของไทยที่ยังไม่เคยไปมาก

ชาย ให้ลูกค้า เขาหาพระยาผู้ครองเมืองก่อน ถ้าเมืองไหนไม่มีสินค้าพระยาผู้ครองเมืองก็จะบอกว่าสลับกำนันจะมาค้าขายให้มีสินค้าไม่ ถ้าเมืองไหนมีสินค้าพอจะรับสลับพอจะรับกำนันได้ พระยาผู้ครองเมืองก็จะให้สลับให้กำนันมาค้าขาย

ขอ 10 อังกฤษแลไทยสัญญาต่อกัน การค้าขายซึ่งจะมีต่อกันโดยสะดวกในเมืองอังกฤษ เมืองเกาะหมาก เมืองมลากา เมืองสิงคโปร์ และเมืองของไทย คือเมืองนคร เมืองพัทลุง เมืองสงขลา เมืองตานี เมืองถลาง เมืองไทร และหัวเมืองอื่นๆ ลูกค้าจีน ลูกค้าแขก เมืองอังกฤษ ให้โคคาขายทางบกทางคลองโดยสะดวก ถ้าลูกค้าจีนลูกค้าแขกเมืองมฤต เมืองทวาย เมืองตนาว เมืองเย ซึ่งขึ้นกับอังกฤษจะเข้ามาค้าขาย ณ เมืองไทย อังกฤษจะมีหนังสือเข้ามาเป็นสำคัญ ให้โคคาขายทางบกทางน้ำโดยสะดวก แล้วจะห้ามมิให้ลูกค้าเอาฝิ่นซึ่งเป็นของต้องห้ามเข้ามาค้าขาย ณ เมืองไทยเป็นอันขาด ถ้าลูกค้าจีนเอาฝิ่นเข้ามาขายเมืองใด ให้พระยาผู้ครองเมืองเก็บริบเอาฝิ่นเผาไฟเสียให้สิ้น

ขอ 11 ถ้าอังกฤษจะมีหนังสือมาถึงผู้ใด ณ เมืองไทยก็ตี ณ เมืองอื่นๆก็ตี ให้ผู้นั้นเปิดหนังสือ มีใญ่อื่นเปิดหนังสือออกดู ถ้าไทยจะมีหนังสือไปถึงผู้ใด ณ เมืองอังกฤษก็ตี ณ เมืองอื่นๆก็ตี ให้ผู้นั้นเปิดหนังสือ มีใญ่อื่นเปิดหนังสือออกดู

ขอ 12 เมืองไทยไม่ไปชักขวางทางค้าขาย ณ เมืองตรังกะนู เมืองกลันตัน ให้ลูกค้าพวกอังกฤษได้ไปมาค้าขายโดยคลองสะดวกขางนา เหมือนแต่ก่อน อังกฤษไม่ไปเบียดเบียนพรบกวน เมืองตรังกะนู เมืองกลันตันด้วยประการสิ่งใด

ขอ 13 ไทยสัญญาต่ออังกฤษว่าไทยให้อยู่รักษา เมืองไทรแลไพรพล เมืองๆไทร แลคนเมืองเกาะหมากเมืองไทรจะไต่ไปมาค้าขายอย่างเดิม และโคกระบือแลเบ็ดไถแลปลาเข้าเปลือกเข้าสารซึ่งเป็นเสบียงอาหารไพรพลเมืองๆเกาะหมาก แลกำปั่นในเมืองเกาะหมากต้องการจะซื้อแต่เมืองไทรไทยไม่เรียกภาษี แลปากน้ำคลองโคคาที่เมืองไทร ไทยไม่ตั้งส่วยทศ ไทยเรียกเอาจังกอบภาษีตามสมควร ไทยสัญญาว่าเจ้าพระยานครกลับออกไปแตกรุ่ง จะปล่อยให้ครอบครัวทาสบ่าวคนของพระยาไทรคนแก่ให้กลับคืนไปตามชอบใจ อังกฤษสัญญาต่อไทยว่าไม่ต้องการเอาเมืองไทร อังกฤษไม่รบกวนเมืองไทร แลไม่ให้พระยาไทรคนแก่กับบ่าวไพร่ของพระยาไทรคนแก่ไปรบกวนทำอันตรายสิ่งหนึ่งสิ่งใด ณ เมืองไทรแลเมืองอื่นๆซึ่งขึ้นกับเมืองไทร

แลอังกฤษสัญญาว่าจะจัดแจงให้พระยาไทรคนแตกไปอยู่เมืองอื่น ไม่ให้พระยาไทรคนแตกอยู่ที่เมืองเกาะหมาก เมืองไทร เมืองเปหระ เมืองสลาหงอ เมืองพม่า ถ้าอังกฤษไม่ให้พระยาไทรคนแตกไปอยู่เมืองอื่นตามสัญญา ก็ให้ไทยเรียกเอาภาษีเข้า เปลือกเข้าสารที่เมืองไทรเหมือนแต่ก่อน อังกฤษสัญญาว่าไทยว่าแขกว่าจีน ซึ่งอยู่ ณ เมืองเกาะหมากจะมาอยู่ ณ ที่เมืองไทร อังกฤษไม่ห้าม

ข้อ 14 ไทยกับอังกฤษสัญญาต่อกันว่า ให้พระยา เปหระครอง เมือง เปหระตามใจพระยา เปหระ ถ้าพระยา เปหระจะถวายดอกไม้ทองคำไมเงิน ณ กรุงตามแต่ก่อน ก็ตามใจพระยา เปหระ อังกฤษไม่ห้ามปราม เจ้าพระยานครจะใช้ไทยใช้แขกใช้จีนคนฝ่ายไทยลงไปเมืองเปหระโดยที่ 40 คน 50 คน ถ้าพระยา เปหระจะใช้ศรีศวันทกรมการฝ่ายเมืองเปหระมาหาเจ้าพระยานคร อังกฤษไม่ห้าม ไทยอังกฤษไม่ยกกองทัพไปเบียดเบียนรบถวน ณ เมืองเปหระ อังกฤษไม่ให้เมืองสลาหงอมารบกวณเมืองเปหระ ไทยก็ไม่ไปรบกวณเมืองสลาหงอการซึ่งสัญญา เมืองไทร เมืองเปหระ 2 ข้อนี้ คือเมื่อเจ้าพระยานครกลับออกไปแต่กรุง จึงจะได้จัดแจงตามสัญญา

แลความสัญญา 14 ข้อนี้ให้ขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อยฝ่ายไทยฝ่ายอังกฤษ ทุกหัวเมืองใหญ่หัวเมืองน้อยทั้งสิ้นควยกันฟัง เอาถ้อยคำสัญญานี้เถิด แลหนังสือสัญญานี้ทานอัครมหาเสนาบดีผู้ใหญ่ ณ กรุง เทพากับกะบิตันหันศรีบาระนี่ ซึ่งเรศอันบันลอคอำหรัลสิทเจ้า เมืองมังกะลาใช้ให้เป็นทูตเข้ามาแทนตัวเจ้า เมืองมังกะลา พร้อมกันทำ ณ กรุงเทพมหานครศรีอยุธยาพระที่นั่งเจ้ากรมหมื่นสุรินทรรักษ์ เป็นอักษรไทยอักษรมาลาญอักษรอังกฤษ ทำแล้วเสร็จ ณ วันอังคาร เดือนเจ็ด แรมค่ำหนึ่ง ศักราชไทย 1188 ปีจออัฐศก ศักราชฝรั่ง 1826 ปีเดือนยูน 20 วัน ปิตราทานอัครมหาเสนาบดี แลปิตรากะบิตันหันศรีบาระนี่ลงเป็นสำคัญทั้งสองฉบับ แล้วฉบับหนึ่งกะบิตันหันศรีบาระนี่เอาออกไปปิตราเจ้า เมืองมังกะลา ฉบับหนึ่งปิตราหลวง ณ กรุงเทพมหานครศรีอยุธยา เจ้าพระยานครเอาออกไปไว้ ณ เมืองไทร กะบิตันหันศรีบาระนี่กำหนดใน 7 เดือน ปีจออัฐศกจะกลับมาให้ถึงเมืองเกาะหมาก แล้วจะเอาหนังสือสัญญามา เปลี่ยนต่อพระประริัก ณ เมืองไทร ไทยกับอังกฤษก็จะเปนไมครีกันสืบต่อไปไม่รู้สิ้นไม่รู้สุดชั่วฟ้าแลดิน

(ตราหลวงพระอัยราพต) (ตราพระราชสีห์) (ตราพระคชสีห์)
 (ตราบัวแก้ว) (ตราพระนันทการ) (ตราพระพิรุณ)
 (ตราพระยมชีสิงห์) (ตราบาระนี่)

ทานอัครมหาเสนาธิบดี กับกะปิตันหันตรีภารนีทำหนังสือสัญญาทางไมตรี 14 ข้อแล้ว จึงทำหนังสือสัญญา ^{สลอบ} _{กำปั่น} อังกฤษจะเข้ามาค้าขาย ณ กรุงพระมหานครศรีอยุธยาต่อไป

ขอ 1 ว่า ^{สลอบ} _{กำปั่น} ฝรั่งเศสซึ่งเป็นพวกอังกฤษจะเข้ามาค้าขาย ณ กรุงไทย ต้องทำตามกฎหมายอย่างธรรมเนียม ณ กรุงไทยทุกสิ่ง แล้วลูกค้าเข้ามา ณ กรุงหามมีให้ลูกค้าซื้อเขาเป็นสินค้าออกไป แล้วลูกค้าเอาเป็นกระสุนดินค้าเข้ามาค้าขายหามมีให้ขายแก่ลูกค้าในกรุง ให้ขายในหลวง ถ้าในหลวงไม่ต้องการก็ให้ลูกค้าเอาเป็นกระสุนดินค้ากลับคืนออกไป แต่สินค้า

นอกจากเป็นกระสุนดินค้าเขา ^{เปลือก} _{สาร} } ณ กรุงไทย จะให้ลูกค้าพวกอังกฤษแลลูกค้า ณ กรุงใดซื้อเองในกรุงโดยคลองสะดวก แล้วลูกค้าผู้เข้ามาค้าขายจะเสียค่าธรรมเนียมให้รวมเสร็จด้วยกันตามปาก ^{สลอบ} _{กำปั่น} เลกใหญ่ ถ้ามีสินค้าเข้ามาขายให้เรียกเอาวาละ 1700 บาท ถ้าไม่มีสินค้าเข้ามาขายให้เรียกเอาวาละ 1500 บาท ^{จังกอบ} _{ภาษา} ^{คารธรรมเนียม} } แแต่ผู้ซื้อขายกับ

พวกอังกฤษ

ขอ 2 สลอบกำปั่นลูกค้าพวกอังกฤษมาถึงนอกหลังเต่าให้ทอด ^{สลอบ} _{กำปั่น} } อยู่นอกหลังเต่าก่อน นาย ^{สลอบ} _{กำปั่น} } ต้องใช้คนเอกบาญชีรายสิ่งของสินค้าแลบาญชีคนป็นใหญ่กระสุนดินค้าเข้ามาแจ้งแก่เจ้าเมืองปากน้ำจะให้คนนำร่องกับล้ามเอกคหมายอย่างธรรมเนียมออกไปให้นายสลอบกำปั่น แล้วคนนำร่องจะนำ ^{สลอบ} _{กำปั่น} } ขามหลังเต่าเข้ามา สลอบกำปั่นต้องทอดสมอยู่ที่ใดคานที่ล้ามบอกให้

ขอ 3 กรมการเจ้าพนักงานลงไปตรวจ ^{สลอบ} _{กำปั่น} } ให้สิ้นเชิง แลเอาป็นใหญ่กระสุนดินค้าขึ้นไว้ ณ เมืองปากน้ำ แล้วเจ้าเมืองปากน้ำจึงปล่อยให้ ^{สลอบ} _{กำปั่น} } ขึ้นมา ณ กรุง

ขอ 4 สลอบกำปั่นขึ้นมาทอด ณ กรุงแล้ว เจ้าพนักงานลงไปตรวจในลำ ^{สลอบ} _{กำปั่น} } ^{สลอบ} _{กำปั่น} } แสร้งแล้ว จึงให้ลูกค้า

ชื่อชายตามสัญญาไว้ในข้อหนึ่งนั้น ถ้า ^{สลุด} _{กำปั่น} } จะบันทึกสินค้ากลับไปบันทึก เติมล่ำข้ามหลัง เค้า
ไม่ได้ ต้องเข้า เรือล่ำเลียง เอกสิ่งของออกไปส่ง เจ้าพนักงานคานทางไม่เรียกค่าธรรมเนียมที่
เรือล่ำเลียงอีก

ขอ 5 ถ้าสลุดกำปั่นแลเรือล่ำเลียงบันทึกสิ่งของเสร็จ ก็ให้นาย ^{สลุด} _{กำปั่น} } ขอเบิก
รองต่อเจ้าพระยาพระคลัง ถ้าไม่มีความสิ่งใดเกี่ยวข้องกับเจ้าพระยาพระคลังก็จะให้เบิกโดย
เร็ว ถ้า ^{สลุด} _{กำปั่น} } ลงลงไปถึง เมืองปากน้ำต้องทอศูณาคานที่เคยทอค กรมการเจ้าพนักงาน
ลงไปตรวจใน ^{สลุด} _{กำปั่น} } เสร็จแล้ว จึงรับเอาเป็นใหญ่กระสุนคืนค่าดวงสลุดกำปั่นไป

ขอ 6 ลูกคาแขกฝรั่งจีนเป็นพวกอังกฤษที่เข้ามาค้าขาย ณ กรุง นาย ^{สลุด} _{กำปั่น} }
คนงานกะลาสีลูกเรือทั้งสิ้น ต้องทำตามกตหมายอย่างธรรมเนียมสำหรับกรุงไทยแลคำสั่งสัญญาในทุก
ประการ ถ้าลูกคาทั้งปวงมิทำตามข้อสัญญานี้ แลทำข่มเหงแก่ไพร่บ้านพลเมือง แลเป็นโจรผู้
ร้ายแลฆาคนตายแลหยาบซา เหลือเกินตอขุนนางเจ้าพนักงาน ^{ใหญ่} _{น้อย} } แลขอใหญ่แกสิ่ง ^{ใด} _{หนึ่ง} }
เจ้าพนักงานสำหรับทำโทษแก่ผู้กระทำผิดจะทำโทษ ถ้าโทษฆาคนตายเจ้าพนักงานชำระเห็นว่าทำ
โดยโจรร้าย จะเอาโทษถึงตาย ถ้าโทษอื่นเป็นนายกำปั่นตนหนแลลูกคาใหม่ปรับไหม ถ้าเป็นผู้
น้อยให้เขียนจำตามกตหมาย ณ กรุงไทย ถ้าพวกอังกฤษจะเข้ามาค้าขาย ณ กรุง เจ้าเมือง
มังกลาจะห้ามปรามมิให้อังกฤษผูกจายหยาบซา ณ กรุง ถ้าคน ณ กรุงทำข่มเหงแก่พวกอังกฤษ
ก็จะเอาโทษตามความผิดเหมือนกัน

แลคำสั่งสัญญา 6 ข้อนี้ ให้เจ้าพนักงาน ณ กรุงพระมหานครศรีอยุธยา แลลูกคา
พวกอังกฤษ ทำตามจงทุกประการ

ที่ประทับราชลัญจกร ประทับตรารูปหนังสือเปอเซีย (ลงลายมือชื่อ)
รูปท้าวสามตัวยืนในโรง ของไรค์ออนเนเร เบอลตลอด อามเฮอซันด์
ขอฟ้าใบรกาสามมุข อามเฮอซันด์ เจ้าเมืองมังกลา

หนังสือสัญญานี้ ไรค์อนเนอเรเบล คอเวเนอ
 ประทับตรารูป เเยเนอราลไคยอมแปนคกกลงไซโคตีในกายเมืองจাত্রา
 ราชสีห์ เมื่อวันที่ 17 เดือนแยนวารี กฤตศักราช 1827 ทรง
 เจาพระยาจักรี กับวัน 4๗2 คำ ปีจออัฐศก จุลศักราช 1188
 5

ประทับตรารูป
 คชสีห์
 เจาพระยาอัครมหาเสนา
 ความคำสั่งของคอเวเนอเยเนอราล

(ลงลายมือชื่อ)

ประทับตรารูป
 บัวแก้ว
 เจาพระยาพระคลัง

ประทับตรารูปหนังสือ
 เปอเซีย ของเอสเตอติ

แอนคูรสะเตอลิง สีเกรตาคารี
 ของคอเวเนอเมนต์ ที่ตามคอเวอ
 เนอเยเนอราลอยู่ในที่นั้น

ประทับตรารูปเทพยคา
 ชีพระนนธิการ
 เจาพระยาธรรมมา

ประทับตรารูปหนังสือ
 เปอเซีย ของแคมเบอมิร

(ลงลายมือชื่อ)
 แคมเบอมิร แม่ทัพใหญ่
 อัครมหาเสนาแลอุปราช

ประทับตรารูปพระพิรุณ
 ทรงเครื่องยืนหลังนาคราช
 เจาพระยาพลเทพ

ประทับตรารูปหนังสือ
 เปอเซีย ของเย. เอส. ฮาริงตัน

(ลงลายมือชื่อ)
 ยอนเฮอเบ็คฮาริงตัน
 เสนาบดี

ประทับตรารูป
 ยมชีสิงห์
 เจาพระยาอมราช

ประทับตรารูปหนังสือ
 เปอเซีย ของคัมลยู. บี. เปลี

(ลงลายมือชื่อ)
 วิลเรียมบักเตอเว็คเปลี
 เสนาบดี

ตามคำสั่งไวชเปริซิเคนคิโนที่ปรึกษา

ไค้ประทั๑บ๑ตรา๑า๑ม๑ร๑ู๑บ๑สิ๑ง๑ห๑
 ยี่๑น๑ถึ๑อ๑โ๑ด๑ ๑ข๑อง๑ช๑ิล๑ต๑อ๑น๑เ๑ค๑ีย๑
 ก๑า๑ป๑น๑ี

ประทั๑บ๑ตรา๑ร๑ู๑ป๑น๑ง๑ส๑ื่อ
 เ๑อ๑เช๑ีย ๑ข๑อง๑ส๑ว๑ิน๑ค๑ัน

(๑ล๑ง๑ลา๑ย๑ม๑ือ๑ซ๑ือ)
 ย๑อ๑ช๑ส๑ว๑ิน๑ค๑ัน ส๑ิ๑เก๑ร๑ต๑า๑ร๑ี
 ใ๑หญ๑ของ๑ค๑อ๑เว๑อ๑เน๑อ
 เ๑เน๑อ๑ร๑าล

ประทั๑บ๑ตรา๑ค๑ร๑ั๑ง๑ร๑ู๑ป๑อ๑ักษร
 อ๑ั๑ง๑ก๑ฤษ ๑ข๑อง๑เบ๑อ๑ร๑น๑ี

(๑ล๑ง๑ลา๑ย๑ม๑ือ๑ซ๑ือ)

เฮ๑น๑ร๑ี๑เบ๑อ๑ร๑น๑ี๑ก๑ับ๑ค๑ัน ๑ค๑ู๑ก๑อง๑ไ๑ร๑ค๑้อ๑น๑เน๑อ
 เ๑เร๑เบ๑อ๑ล ๑ค๑อ๑เว๑อ๑เน๑อ๑เ๑เน๑อ๑ร๑าล๑อ๑น๑เ๑ค๑ีย
 อ๑ั๑ง๑ก๑ฤษ๑มา๑ย๑ั๑ง๑ก๑ร๑ุง๑ส๑ยาม

ค๑ู๑น๑ย๑วิ๑ท๑ย๑ท๑ร๑ั๑พ๑ยา๑กร
 จ๑ุ๑พ๑าล๑ง๑ก๑ร๑ณ๑์๑ม๑ห๑า๑วิ๑ท๑ยา๑ล๑ัย

หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
ประเทศอเมริกัน แลประเทศสยาม คชศักราช 1833

สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว ณ กรุงเทพมหานครหรือยุทธยา ทำหนังสือสัญญาทางไมตรี
ค้าขายต่ออิสตาโคอุนิโคคาอเมริกา แล้วสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
ให้ท่านเจ้าพระยาพระคลังเสนาบดีผู้ใหญ่ ทำหนังสือสัญญากับแอสแมนรอเบคขุนนางซึ่งอิสตาโค
อุนิโคคาอเมริกา เมืองอเมริกันให้เข้ามาแทนตัวทำหนังสือสัญญาเป็นไมตรีรักใคร่ด้วยน้ำใจซื่อ
ตรงไว้ต่อกันทั้งสองฝ่าย ไทยกับชาติอเมริกันจะได้ไปมาค้าขายถึงกันโดยสุจริตสืบไปชั่วฟ้าแลดิน
ไทยกับชาติอเมริกันทำหนังสือสัญญา ณ วันพุธ เดือนสี่ แรมสิบห้าค่ำ ศักราช 1194 ปีมโรงจัตวา
ศก ศักราชฝรั่ง 1833 ปี เดือน มาฆ เขียนเป็นอักษรไทยฉบับหนึ่ง อักษรอเมริกันฉบับหนึ่ง
ไทยไม่รู้อักษรอเมริกันไม่รู้จักอักษรไทย จึงเขียนอักษรโปรตุเกศฉบับหนึ่ง อักษรจีนฉบับหนึ่ง
ไว้เป็นพยาน เรื่องความอักษรไทยอักษรอเมริกันอักษรโปรตุเกศอักษรจีนค้องกัน ฝ่ายกรุงเทพ
มหานครหรือยุทธยา ลงชื่อท่านเจ้าพระยาพระคลังเสนาบดีผู้ใหญ่ปิดตราบัวแก้วประจำชื่อ
ฝ่ายอเมริกันลงชื่อแอสแมนรอเบคปิดตรารูปนกยูงประจำชื่อเป็นสำคัญ ให้ไว้ ณ กรุงเทพ
มหานครหรือยุทธยาฉบับหนึ่ง แอสแมนรอเบคเอาไว้ ณ เมืองอเมริกันฉบับหนึ่ง ถ้าอิสตาโคอุนิ
โคคาอเมริกาปิดตราเข้ามาเปลี่ยนแล้ว กรุงเทพมหานครหรือยุทธยา จะปิดตราพระอัยราพต
เปลี่ยนให้ออกไป

ความสัญญา ข้อ 1 ว่า ไทยกับฝรั่งชาติอเมริกันเป็นไมตรีมีความราบคาบต่อกันชั่วฟ้า
แลดิน

ข้อ 2 ลูกค้านาชาติอเมริกันจะเข้ามาค้าขาย ณ กรุงเทพมหานครหรือยุทธยา แลหัวเมือง
ซึ่งขึ้นกรุงเทพฯจะบันทุกสินค้าสิ่งใญ่ๆนอกจากฝิ่นเป็นของต้องห้ามเข้ามาขาย แลจะซื้อสินค้าที่อยู่
ณ กรุงเทพฯ แลสินค้าจะมีมาแต่หัวเมืองใญ่ๆก็ดี เจ้าพนักงานในหลวงจะไม่ชักขวางแลตั้งราคา
ให้ลูกค้านาชาติอเมริกันแลลูกค้านักกรุงเทพฯได้ซื้อขายกันเองทั้งสองฝ่ายโดยสะดวก ถ้ากำนันลูกค้าน
าชาติอเมริกันดำใจจำหน่ายสินค้า แลบันทุกสินค้าการทั้งปวงเสร็จแล้ว เจ้าพนักงานจะเบิก
ค่องไปโดยคด่องสะดวก ถ้าลูกค้านาชาติอเมริกันจะบันทุกเครื่องศาสตราอาวุธเข้ามาจำ ณ กรุงเทพฯ

ไม่ขายให้กับผู้ใดหนึ่ง จะจำหน่ายให้ในหลวงให้สิ้น ถ้าในหลวงต้องการก็จะซื้อไว้ไม่ต้องการก็ไม่ซื้อ แต่เข้าสารนั้นจะบันทึกเป็นสินค้าออกไปไม่ได้ ด้วย ณ กรุงเทพฯท่ามอยู่

ข้อ 3 ลูกค้าชาติอเมริกาจะเข้ามาค้าขาย ณ กรุงเทพฯ แลหัวเมืองซึ่งขึ้นกับกรุงเทพฯ ให้ได้ซื้อขายกันโดยสะดวก แต่ค่าธรรมเนียมสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นให้ยกเสีย ให้เจ้าพนักงานวัดปากก่าบ้น ถ้าก่าบ้นมีค้ายผ้าสองชั้นให้วัดหลังค้ายผ้าชั้นล่าง ถ้ามีค้ายผ้าชั้นเดียวให้วัดหลังค้ายผ้าชั้นบน แต่ให้วัดกึ่งกลางโดยยาวก่าบ้น ชาติอเมริกาจะเสียค่าธรรมเนียมให้เหมือนปากก่าบ้นที่มีสินค้าวาละพันเจ็กร้อยบาท ที่ไม่มีสินค้ามีแค่งเงินเข้ามาซื้อสินค้าวาละพันห้าร้อยบาท ด้วยไม้ว่าที่กรุงเทพฯ ยาว 78 นิ้วอเมริกัน 96 นิ้วไทย แลลูกค้าชาติอเมริกาไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม เรือดำเสียงแลค่าธรรมเนียมอื่นนอกจากค่าปากก่าบ้นอีกเลย ถ้าก่าบ้นชาติอเมริกาจะเกิดเหตุในกลางทะเลเสากะโคงเพดาไบหัทแลซ้คนด้วยเสบียงอาหาร จะแวะเข้ามาเปลี่ยนเสากะโคงเพดาไบ แลชื่อของกิน ณกรุงเทพฯก็ดี ชาติอเมริกาจะทอดก่าบ้นอยู่นอกปากน้ำ แต่หัวจะเข้ามาสืบสินค้าก็ดี อย่าให้เรียกค่าธรรมเนียมแต่ชาติอเมริกา

ข้อ 4 ถ้านานไปเบื้องหน้าค่าธรรมเนียมสลุดก่าบ้น จะลดให้ประเทศใดภาษาใดนอกจากค่าธรรมเนียมซึ่งสัญญาไว้ ณ กรุงเทพฯจะลดค่าธรรมเนียมให้ชาติอเมริกาตามประเทศนั้น

ข้อ 5 สลุดก่าบ้นชาติอเมริกาจะเป็นเหตุอันตรายสิ่งใดในท้องทะเลในแขวงกรุงเทพฯ แลแขวงหัวเมืองซึ่งขึ้นกับกรุงเทพฯ จะมีคนแลสิ่งของรอดจากอันตรายมากน้อยเท่าใดให้ช่วยทำนุบำรุงเลี้ยงดูเอาใจใส่ให้ที่อยู่อย่าให้ซ้คนกว่าจะได้กลับไปบ้านเมือง แลเงินซึ่งกรุงเทพฯ ได้เสียเป็นค่ากินใช้สอยไปมากน้อยเท่าใด อิศคาโคอุนิโคคาอเมริกาเมืองอเมริกาจะใช้ให้

ข้อ 6 ชาติอเมริกาจะเข้ามาค้าขาย ณ กรุงเทพฯจะเป็นหนี้สินอยู่ที่กรุงเทพฯมากน้อยเท่าใด คนซึ่งเป็นลูกหนี้มีสิ่งของมากน้อยเท่าใด จะต้องซื้อขายใช้หนี้ให้กับเจ้าหนี้กว่าจะสิ้นของที่มีสิ่งของที่มีแลยังไม่ครบเงินที่ค้าง อย่าให้เอาลูกหนี้ไปเป็นค่าใช้สอยจำจงเขียนที่เร่งเอาเงินให้ปล่อยลูกหนี้ไปตามใจ

ข้อ 7 ลูกค้าชาติอเมริกาเข้ามาค้าขาย ณ กรุงเทพฯแลหัวเมืองซึ่งขึ้นกับกรุงเทพฯ ถ้าจะเช่าที่ขึ้นอยู่จะให้เช่าที่เช่าที่หลวงอยู่ ชาติอเมริกาจะเสียค่าเช่าให้ตามธรรมเนียม ถ้าจะขนสินค้าขึ้นค้าขายเจ้าพนักงานต้องตรวจดูสิ่งของ อย่าให้เจ้าพนักงานเรียกเอาภาษีจังกอบ

ข้อ 8 สลุปกำปั่นชาติอเมริกันจะเข้ามาที่ประเทศโคคาบปะโจรผู้ร้ายสลักศกรูที่แห่งใด คนร้ายจะทำร้ายแก่ชาติอเมริกันคนแลของจะตกเข้ามา ณ กรุงเทพา แลหัวเมืองขึ้นกับกรุงเทพาฯ จะช่วยชำระให้คืนกลับไป

ข้อ 9 ชาติอเมริกันจะเข้ามาค้าขาย ณ กรุงเทพาจะทำตามกฎหมายอย่างธรรมเนียม กรุงเทพาทุกสิ่ง

ข้อ 10 นานไปเบื้องนำฝรั่งชาติใดภาษาใดนอกจากชาติโปรตุเกศ จะขอเข้ามาตั้ง กงสุต ณ กรุงเทพาถ้ากรุงเทพาโปรตุให้ตั้ง ชาติอเมริกันจะตั้งกงสุตตามฝรั่งชาติซึ่งโปรตุนั้น

ตราบัวแก้ว

ตราแอสแมนรอบเบค

ท้ายหนังสือสัญญาแอสแมนรอบเบคเขียนเป็นอักษรอเมริกันลงไว้ทั้งสองฉบับเรื่องราวต่อกันว่าอิตตาโคนูโคคาอเมริกา ได้ให้ตราตั้งแอสแมนรอบเบค ณ วัน 26 เดือน กันยายน คักราช 1832 เป็นผู้ถือหนังสือเข้ามาทำหนังสือสัญญาทางไมตรีแลค้าขาย อิตตาโคนูโคคาอเมริกาให้เข้ามาทำหนังสือสัญญาค่อกกรุงเทพาให้คนทั้งปวงรู้ทั่วว่า แอสแมนรอบเบคเป็นผู้ถือหนังสือ แลจัดแจงทำหนังสือสัญญาไว้ตามนี้ ในหนังสือสัญญานี้ได้ตกลงกันทุกข้อแล้ว บัดนี้แอสแมนรอบเบคถือหนังสือสัญญาฉบับนี้ออกไปชี้ให้อิตตาโคนูโคคาอเมริกา เมื่ออิตตาโคนูโคคาอเมริกาเห็นชอบแล้ว จะเปิดตราสำหรับเมืองให้ หนังสือนี้ทำที่กรุงเทพา ณ วัน 20 เดือน มาษ คักราช 1833 แต่เมืองอเมริกันไม่ขึ้นกับเมืองโคคา 57 ปีแล้ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฉบบก ข

Treaty of Friendship and Commerce between His Majesty the King of Siam and the British Government.

Article 1st. There shall be perpetual Peace, friendship and good understanding between the British and Siamese Nations.

Article 2d. The Troops and Subjects of neither the British nor Siamese Government shall invade or occupy any of Malayan Peninsular States, or disturb the Peace and tranquillity thereof in any manner.

Article 3d. His Majesty the King of Siam, as a proof of his high regard for the British Nation, accepts its mediation in favour of the King of Queda, and engages now to restore His Highness to his Throne and Kingdom, to release and remand the whole of his family and subjects that are in captivity and to withdraw the Troops and Subjects of Siam from the Territory of Quedah, and further engages that the Troops and Subjects of Siam shall not again invade or occupy that Territory, nor disturb its peace and tranquillity in any manner.

Article 4th. The British Government engages that it shall not take possession of the Kingdom of Queda, nor disturb its peace and tranquillity in any manner and stipulates on the part of the King of Queda, that His Highness shall forward a Sum of Four Thousand(4,000)

Spanish Dollars annually, and the Gold and Silver Flowers triennially to His Majesty the King of Siam through the Chow Pya of Ligor.

Article 5th. The subjects of both the British and Siamese Governments shall have entire liberty of trade and friendly intercourse, whether by land or water, with every portion of the Malayan Peninsular States, and the British and Siamese Officers and Governors residing near those States shall concurrently adopt measures for apprehending and punishing Pirates and Robbers, and for affording to the trade of their respective Nations with those Malayan States adequate facility and security.

Article 6th. The Ships, Junks and other Vessels belonging to any of the subjects of His Majesty the King of Siam shall be entitled at all times to the protection of His Britannic Majesty and the Honorable East India Company's Ships of War, and shall be admitted into all the Ports belonging to the British Government in India upon the footing of the most favored Nations.

Article 7th. All Ships and other Vessels under the British Flag, the property whether of European or Asiatic Subjects of the British Government, shall be admitted into the Port of Bangkok and into every other Port belonging to the Siamese Government, subject to the Regulations and Rates of Duty, enumerated in the Schedule annexed to this Treaty.

Article 8th. Every facility and freedom shall be afforded to the Commerce between the British Possessions of Prince of Wales Island, Malacca and Singapore, and all the adjacent Siamese States of Ligor, Singora, Murdelong, Patani, Junk Ceylon &ca. and the Merchants and Traders of both Nations shall be allowed to carry on trade and intercourse between all these Countries, whether by Sea, Overland, or by means of the Rivers, without the smallest obstruction.

Article 9th. Every facility and freedom shall be afforded to the Commerce between the British Possessions of Ye, tavoy, Mergui, Tenasserim and such other places as the British Government may retain in Ava, and the contiguous Siamese Dominions, and His Majesty the King of Siam will depute Officers of rank to meet and confer with the British Officers at Tavoy, Mergui and other places, for the purpose of fixing proper boundaries between the British and Siamese Possessions, and of making such friendly arrangements as may encourage and facilitate a Commercial intercourse.

Article 10th. The Traders and Merchants of both the British and Siamese Nations shall have liberty to rent Houses and Godowns, and to settle and carry on their Affairs in the Territories of both Nations in full security and confidence, and the Officers and Governors of both States are to consider it their duty to assist and protect the Vessels and Goods of such Traders and Merchants.

Article 11th. British and Siamese Subjects shall be amenable to the Laws and Jurisdiction of the Country in which they may be residing for any transgressions committed against them; and when any British or Siamese Subject has any suit for debt or matter, he shall submit his complaint to the Magistrate, or other Officer of the Country, who will cause the Defendant to appear, investigate the complaint, and upon finding it just, settle or redress it.

Article 12th. Whenever any British or Siamese Subject in the Siamese or British Territories, wishes to leave them, he shall be allowed to do so with his property and suffer no obstruction.

Article 13th. His Majesty the King of Siam shall not permit any European Subject of the British Government to reside in any part of the Siamese Dominions, without the previous sanction of the Right Honorable the Governor General.

Article 14th. Should ever any Ship, Junk or other Vessel belonging to a Subject of the King of Siam be in a damaged state in any of the Ports belonging to the British Government, or any Vessel belonging to a British Subject be in that condition in any of the Ports belonging to the King of Siam, the Governors and Chiefs of the Ports of the respective Nations are to consider it their duty to give every aid to refit and repair Vessels so situated, and if it happens that any of the Vessels of either Nation are wrecked in or near the

Ports or Shores of either Country, on such occasions whatever property can be recovered shall be saved and restored to the Owners, who will reward those who recovered it according to what may be just and proper.

Article 15th. That Peace, Friendship and Good understanding may endure between His Majesty the King of Siam and the British Government as long as the Sun and Moon, this Treaty, containing of 15 Articles, has been drawn out in Duplicate, in the English and Siamese Languages, regularly Sealed and delivered to their Excellencies the six Ministers of Siam, by Captain Henry Burney the British Envoy to the Court of Siam on this 28th day of March in the year 1826, corresponding with the 6th day of the Decreasing Moon in the 4th Month of the Siamese year of Fowl 1187.

If the Ministers of His Majesty the King of Siam approve of this Treaty, they will put the Royal Seal to both Copies and give them in charge to an Envoy from Siam, who may accompany Captain Burney and submit them to the Right Honorable the Governor General. Should His Lordship ratify this Treaty he will retain one Copy and remand the Siamese Envoy with the other duly Sealed. The Siamese Envoy on his return from Bengal shall touch at Prince of Wales Island and superintend the restoration of the King of Queda.

(Signed) H. BURNEY Captain

Envoy to the Court of Siam.

Schedule of Regulations to be observed, and of Port and Anchorage Charges and Import and Export Duties to be paid, by Merchants, Ships and other Vessels under British Colours, the property whether of European or Asiatic Subjects of the British Government at Bangkok and other Ports in the Kingdom of Siam, as settled by the 6th Article of the Treaty between the King of Siam and the British Government.

1st. Upon arrival of an English Merchant Ship, or other Vessel off the Bar, the Commander of the Vessel shall forward to the Chief at the Mouth of the River or Harbour, an Invoice of his Cargo, List of his Crew and Passengers, and a return of the Guns, Powder, and Shot on board his Vessel.

2d. The Chief at the Mouth of the River or Harbour shall send out a Pilot and Interpreter to bring in the Vessel, which must anchor off the Chokey or Custom House pointed out by the Interpreter.

3d. The Officers at the Mouth of the River or Harbour shall go on board the Vessel, examine her and cause her Guns, Powder and Shot to be landed for deposit, before she is allowed to proceed.

4th. Upon the arrival of the Vessel off the Town the Siamese Officers shall go and examine her and measure her breadth.

5th. A charge of 1500 Ticals per every Siamese Fathom, that the Vessel may measure in breadth, will then be made in lieu of Port

and Anchorage Charges, Import and Export Duties, Presents to the King and Officers, and all other Charges, and if a Vessel after paying this charge returns to trade a Second, Third and Fourth time in the same year, she shall be required to pay only 1,000 Ticals per fathom at such Second, Third and Fourth time.

6th. Upon payment of the Charge fixed above the Commander of the Vessel and all Merchants on board shall have full liberty to buy and sell wherever and whatsoever they please, and if Clerks or weighmen are employed to superintend the weighing or measuring of any Articles, they shall be paid at a fixed Rate per Pecul or Coyan. If a Vessel also cannot receive the whole of her Cargo off the Town, the Commander shall be allowed to hire Junks or Boats to convey to her outside of the Bar, the residue of her Cargo, without any additional duty.

7th. Upon a Vessel being ready to depart, her Commander shall wait on Chow Fya Prah Klang, and apply for a Port Clearance without obtaining which the Vessel shall not attempt to depart.

8th. The Vessel on her passage down must anchor off the Chokey or Custom House at the Mouth of the River or Harbour, and the Officers there shall again go and examine her, before her Guns, Powder and Shot are restored, or she is allowed to take her departure.

9th. If the Commander of a Vessel or any Merchant whether European or Asiatic subjects of the British Government, infringe any of these Regulations, he shall be punished in such manner as the established Laws of Siam direct.

10th. At every other Port in the Kingdom of Siam, English Merchants and Vessels under English Colours, whether the property of European or Asiatic Subjects of the British Government, shall conform to the Rules and Regulations here established, but the Charges at such places shall be fixed according to a reduced scale and notified to the British Government.

11th. Ships and other Vessels under English colours, the property whether of European or Asiatic Subjects of the British Government, having once paid the high Rate of Duty established at Bangkok, shall be allowed to visit any other Part in the Kingdom of Siam, for the purpose of completing their Cargo, without any additional Duty.

(Signed) H. BURNEY Captain

Envoy to the Court of Siam.

Bangkok, 19th April 1826.

FIRST DRAFT of a TREATY proposed by the Ministers of the King of Siam to Captain Burney, Envoy to the Court of Siam.

His Majesty the King of Siam, who is most exalted, His Highness the Wang-na, and their Excellencies the great Ministers on the part of the Kingdom of Siam; The Governor of Europe, Governor of Bengal, and other great Officers on the part of the Country of the English frame a Treaty together with truth and sincerity, in order that the Siamese and English Nations may become great friend, and that their hearts may be truly joined in love and affection. The Government of Siam frames One Copy of the Treaty for the purpose of being sent and kept in the Country of Europe, and for the full information of every Country subject to Europe, The Seals of the Kingdom, of His Majesty the King of Siam, and of their Excellencies the Ministers will be put to this Copy to authenticate it. The Country of the English frames another Copy of the Treaty for the purpose of being kept in Siam, and for the information of every Country subject to Siam. The Seals of the Governor of Europe, the Governor of Bengal, and the other great English Officers will be put to this Copy to authenticate it, establishing thus a Treaty of Friendship and Commerce between both Nations,

Article 1st, The English and Siamese will form friendship with truth and sincerity. The Siamese shall not think of doing any thing that may encroach in any manner upon the English. The English shall not think of doing any thing that may encroach in any manner upon the Siamese.

Article 2d. With respect to the whole of the Countries subject to the English, the Siamese shall not go and encroach upon, attack, invade, or seize any of them, or any of the Boundaries belonging to the English. The English shall settle, according to the Customs of the English, every matter that they please. With respect to the whole of the Countries subject to the Siamese, the English

shall not go and encroach upon, attack, invade, or seize any of them, or any of the Boundaries belonging to the Siamese. The Siamese shall settle, according to the Customs of the Siamese, every matter that they please.

Article 3d. If any Country subject to the English commit aggression against the Country of the Siamese, the Siamese shall not go and do any thing against such Country; but shall first report to the English, who shall undertake a sincere and just examination, and if wrong punish according to the offence. If any Country subject to the Siamese commit aggression against the English, the English shall not go and do any thing against such Country; but shall first report to the Country of the Siamese. The Siamese shall undertake a just and sincere examination and if wrong the Siamese shall punish according to the offence.

Article 4th. All the Countries subject to Siam and all the Countries subject to Europe shall be friends together. The Government of Siam shall not look to the small Provinces, but shall look for friendship to the Countries of Europe and Bengal more than to other places. The Countries of Europe and Bengal shall not look to the small Provinces, but shall look for friendship to the Government of Siam more than to other places.

Article 5th. If a Merchant of the English Nation come to trade in Siam or in any Province subject to Siam, where he was formerly accustomed to go and trade, and if he follow the Customs of the Siamese Country, the Siamese shall aid, protect and let him sell and buy with facility and afford succour, defence and redress against Pirates, Robbers and bad men.

Article 6th. If a Merchant, whether of the Siamese or English Nation go to trade with any Province where he was unaccustomed to go and trade, he shall go and seek the Governor of such Country

on either side; if the Governor do not allow him to trade, he shall not go again to trade in such Country. If the Governor of the Country grant him permission to trade; then he shall go and trade as he pleases, and the Governor of the Country shall aid, protect and let him sell and buy with facility.

Article 7th. If a Merchant whether of the Siamese or English Nation go and sell and buy in the Country of the English, or in any Province subject to the English, or go and sell and buy in Siam, or in any Province subject to Siam, he shall pay the Duties upon Commerce, and follow the Customs of the Country on either side. If the Siamese or English Merchant have any Suit or Complaint whatever, he shall complain to the Siamese or English Officers of Justice, who will settle or redress the same according to the Laws of the Country on either side. If the Siamese or English Merchant sell or buy without enquiring whether the person who buys or sells is a bad or good man, and if he meet with a bad man, who takes the property and conceals himself or runs away; and if the Officers of Justice search and cannot apprehend the person, the Merchant shall not find fault with the Siamese or English Officers, because the fault will be with the Merchant himself.

Article 8th. If a Merchant, whether belonging to the Siamese or English Nations, go and buy and sell in an English or Siamese Country and require Godowns and Houses or desire to remain and hire Godowns and Houses in which to place his Merchandize, if the Great Men and Officers of the Siamese or English Nations, shall assist, see and take care and not let the people of the Country oppress the Merchant, and not let the Merchant oppress the people of the Country. If the Merchant desire to put his property on board of a Boat, Sloop or Ship and ask permission to return to his Country at any time, he shall be allowed to return with facility.

Article 9th. If a Merchant desire to go and trade in any Country, whether belonging to the English or to the Siamese, and if

any thing happens to himself or to his Boat, Ship or Junk, whether belonging to the English or to the Siamese, the English or Siamese Officers shall aid and assist until it is set right. If a Sloop, Ship, Boat or Junk whether belonging to the Siamese or to the English is wrecked in any Country, the Siamese or English shall collect the property contained in the Ship, Boat or Junk, and whatever property is wrecked the Siamese or English Officers shall take an Inventory of the same, and restore it to the Commander of the Sloop, Ship, Boat or Junk, who shall recompense those who saved the property according to what may be just and proper.

Article 10th. If the Government of Siam desire upon any occasion to depute an Envoy to Europe or Bengal, the English shall receive him in a proper manner and with consideration. If the English desire upon any occasion to depute an Envoy to Siam, the Siamese shall receive him in a proper manner and with consideration. If the Siamese Envoy who may visit the English Country, or the English Envoy who visit Siam, shall desire to speak upon any subject, he shall do so in the manner that may be most consistent with the great friendship subsisting between the two Countries. He shall not press any subject more than what may be proper, nor speak ill of any of the Siamese or English Officers, whether great or little Men, so as to destroy the road of friendship. Each party shall speak well, so that the road of friendship may be prolonged, increased, and become blessed.

Article 11th. Following the Custom of Siam with respect to all Foreigners coming to trade, and the ancient Laws of the Kingdom, Boats, Junks, Sloops and Ships that desire to come and trade at Bangkok must first anchor outside of the Bar, and the Commander must send a person to come and make a report to the Governor of Paknam, stating the Country whence, and for what purpose the foreigner is come, if it is to trade he must report the same and must furnish a List of the Crew, of the Guns and Fire Arms, and of the Powder, Shot, Spears and Swords, and an Account of the whole of the Cargo in the

Ship. The Governor of Paknam shall then send an Officer, Pilot and Interpreter to go in and bring in the Vessel, which must anchor below the Chowkey that is the appointed place. The Officers shall go and examine the Vessel thoroughly, and then the Governor of Paknam shall transmit a report to His Majesty the King of Siam whose Seal only shall allow the Vessel to come up to Bangkok. The Guns, Powder and Shot shall be deposited at Paknam. Then the Governor of Paknam shall suffer the foreign Vessel to ascend to Bangkok. When the Vessel has arrived and anchored, the Officers, shall go and examine her and measure her breadth. If the Merchant desire to sell or buy, or to load any Cargo, he shall tell the proper Officers who shall see and know every thing. The Officers shall levy the established Import and Export Duties, and Port and Anchorage Duties according to the size of the Vessel and quantity of her Cargo. When the Merchant has sold and bought and paid all his Duties and desires to return, he must apply for a Port Clearance to the Chow Eya Frah Klang, and when he has received the same the Vessel will be able to go down. When it returns to Paknam it must stop, and anchor opposite to the Chokey and take the Port Clearance to the Governor of Paknam. After the Officers have gone and examined the Vessel, the Guns, Powder, and Shot may be received and embarked, and then the Vessel may sail. All foreign Vessel must conform to every one of these Rules and then they may come and trade with facility. If the Commander of any Vessel coming to trade at Bangkok shall not observe these Rules of the Country, he shall be considered as a bad man who treats the Country with disrespect, and the Officers shall punish him according to Law. If a European or Asiatic Merchant under English Colours shall come to trade in Siam he must follow what are the Customs of Siam respecting every Vessel. If a Siamese Merchant shall go and trade in an English Country, he shall follow what are the Customs of the English with respect to every Vessel. And this Treaty consisting of these 11 Articles let all the great and small Officers of the Siamese and English Nations and every great and small Province hear and receive as a Treaty that is concluded.

Translated literally from the Siamese
(Signed) H. BURNBY Captain
Envoy to the Court of Siam.

SECOND DRAFT of a Treaty proposed by the Ministers of the King of Siam to Captain Burney, Envoy from the Right Honorable the Governor General.

Bangkok, 17th May 1826.

The Notes show the additions and alterations introduced during Captain Burney's Conferences with the Ministers on the Nights of the 14th and 16th May.

Treaty.

His Majesty the King of Siam, His Highness the Wang-na, their Excellencies the Ministers, on the part of Siam; His Majesty the King of England, the Governor General and other great Men of Bengal, on the part of the English, frame a Treaty together with truth and sincerity. The Siamese Government frames one Copy of the Treaty, in order that it may be taken to the English Government, and that every Country subject to the English may become fully informed. The Seals of their Excellencies the Ministers, and great Men will authenticate it. The English Government frames one Copy of the Treaty, in order that it may be placed at Bangkok, and that every Country subject to the Siamese may become fully informed. The Seals of the Governor General of Bengal and great Men of the English will authenticate it: Thus establishing a Treaty of Friendship and Commerce between both Nations.

Notes.

I had no difficulty in having the name of the Honorable East India Company substituted for that of the King of England, and the Ministers acceded to my request, that the King of Siam's Seal also shall authenticate the Treaty.

Treaty.

Article 1st. The English and the Siamese shall be Friends with truth, sincerity and candour. The Siamese must not think evil, so as to encroach upon, or prejudice the English. The English must not think evil, so as to encroach upon or prejudice the Siamese. With respect to all Countries subject to the English, the Siamese shall not go and encroach upon, attack or seize any of them, or the Boundaries belonging to the English. The English shall settle, according to the Customs of the English, every matter the English desire. With respect to all Countries subject to the Siamese, the English shall not go and encroach upon, attack or seize any of them or the Boundaries belonging to the Siamese. The Siamese shall settle according to the Customs of the Siamese, every matter the Siamese desire.

Article 2d. If any Country subject to the English do any thing that offends the Country of the Siamese, the Siamese shall not go and injure such Country, but shall first report the matter to the English, who will undertake a true and sincere investigation, and if the fault be on the part of the English,

Notes.

I stated that I had not been deputed to Siam to ask permission for the English to settle every matter in their own Country according to their own Customs. This Clause with respect to each Nation, the Ministers agreed to expunge, observing that it was inserted only to render the Article more clear.

I proposed, and the Ministers acquiesced, that a Clause should be added to this Article, declaring that if any Siamese or English Country collect at any time a Force by land or water, it shall declare the object of such Force, if demanded by the Country in its immediate vicinity. And here I

Treaty.

the English will punish according to the offence. If any Country subject to the Siamese do any thing that offends the English, the English shall not go and injure such Country, but shall first report the matter to the Country of the Siamese, who will undertake a true and sincere investigation, and if the fault be on the part of the Siamese, the Siamese will punish according to the Offence.

Article 3d. If any Country or Boundary belonging to the Siamese or English, produce Mines of Gold, Silver, Lead, Copper or Iron; if the Place belongs to the English, the Siamese shall not intrude into, seize or work such property belonging to the English. Trees or any Fruits whatever, that may be good for selling or buying or for any other purpose, growing in any place or boundary belonging to the English, the Siamese shall not go and gather or cut the Trees or Fruits, or take them for trade or for any other purpose. If any Mines of Gold, Silver, Lead, Copper or Iron are found in a Place belonging to the Siamese, the English shall not intrude into, seize or work such property belonging to the Siamese.

Notes.

took occasion to let the Ministers fully understand, the serious consequences which had nearly ensued from the Raja of Ligore's having refused to declare to the Honorable the Governor of Penang, the object of the Armament which His Highness had collected at Queda last year.

I objected to this Article, asking if to seize upon the property of either would be consistent with the 1st Article, engaging that there should be a true and sincere friendship between both Nations, and that neither should go and encroach upon or seize any Country belonging to the other. The Ministers stated, that the Article was proposed to render this point more clear, but consented to strike it out. I have reason to believe, that the fear of our encroaching upon the Sapan-wood Forests on the Frontiers of Tavoy and Mergui, or of our seizing upon a Mine of Silver, which has lately been discovered near Bamphosay, led the Ministers to propose this Article.

Treaty.

Notes.

Trees or any Fruits whatever, that may be good for selling or buying, or for any other purpose, growing in any place or Boundary belonging to the Siamese, the English shall not go and gather, or cut the Trees or Fruits, or take them for Trade, or for any other purpose.

Article 4th. If any Country belonging to the Siamese or English, whether to the West or East, whether above or below, lying near their Frontiers; if the English entertain a doubt respecting any Boundary which is not well known, then the Governor on the side of the English, shall send Letters, with Men and Officers from the Posts on the Frontiers, to enquire of the contiguous Siamese Governor, who shall appoint Officers and Men from the Posts on the Frontiers, to go and fix and show the boundary of each, so that both Parties may be assured of the same in a friendly manner. If the Governor on the side of the Siamese entertains a doubt respecting any boundary which is not well known, then he shall send Letters with Men and Officers from the Posts on the Frontiers, to enquire of the contiguous English Governor, who shall send Officers and Men from the Posts

I proposed that North and South should be substituted for "above and below", and that the words, "in concert", should be added after "fix" which were acquiesced in.

Treaty.

Notes.

on the Frontiers, to go and fix and show the boundary of each, so that both parties may be assured of the same in a friendly manner.

Article 5th. If any subject of the Siamese, fly and reside within the boundaries of the English, the Siamese shall not intrude to apprehend him within the boundaries of the English. The Siamese shall go and represent the matter and demand him in a proper manner. The English shall be at liberty to deliver or not to deliver the party, because he went and sought the English himself. If any subject of the English fly and live within the Siamese boundaries, the English shall not intrude to apprehend him within the Siamese boundaries. They shall go and represent the matter and demand him in a proper manner. The Siamese shall be at liberty to deliver or not to deliver the Party, because he went and sought the Siamese himself.

I suggested the expressions "because he went and sought the English (or Siamese) himself" were unnecessary and they were expunged.

Article 6th. The English and Siamese have engaged by Treaty a sincere friendship. If English Merchants desire to go and trade in any Siamese Country, where there may be such Merchandize, their Vessels may go and trade, and the

I could not succeed in having the phrase "where there is much Merchandize" expunged, and I saw that it was introduced to enable the Siamese to prevent our Vessels from touching at those Ports, with which it may not suit the

Treaty.

Siamese shall protect and assist them, and let them buy and sell with freedom. If Siamese Merchants desire to go and trade in any English Country where there is much Merchandize, their Junks and Boats shall go and trade, and the English shall protect and assist them, and let them buy and sell with freedom. The Siamese and English, who may visit each other's Country, must act according to the Coustoms of the Country; If they do not know the Customs of the Country, the Siamese and English Officers shall inform them. The subjects of Siam, who visit an English Country, must conform to every Custom of such Country. English subjects who visit the Siamese Country, must conform to every Custom of the Siamese Country.

Article 7th. If a Siamese Merchant shall go to trade in Bengal or other Places subject to the English, or English Merchant go to trade at Bangkok or other Places subject to Siam; the Merchants must pay the duties upon trade conformably to the Regulations of each Country. If the Merchants have any Suit or complaint, he shall complain to the proper Officers of the Govern-

Notes.

views of the Government to permit our having intercourse at present. I succeeded in having introduced, that the Merchants of each Country shall be allowed to buy and sell by themselves in order to prevent the intervention of the Prah Klang's Department at Bangkok, Some verbal alterations also were suggested and agreed to.

The latter part of this Article was struck out at my suggestion and some additions made as to the steps which the Officers are to take for the Settlement of Debts, and for delivering to Heirs, or if they cannot come, to their Agents, the property of Subjects dying within the Jurisdiction of either State.

Treaty.

Notes.

ment, who will redress or decide it according to the Laws of the Country. If a Merchant trades without enquiring whether a man is good or bad, and sells or buys from a bad man with whom he may meet, and who may abscond with his property, and if the Officers after a diligent search cannot apprehend the man, the Merchant must not accuse the Officers of the Country, as the fault will rest with the Merchant himself.

Article 8th. If a Siamese or English Merchant goes to trade in an English or Siamese Country. and wants to build Godowns and Houses in which to place his Merchandize; if the Siamese or English Chief or Officers do not permit the party to remain, then he cannot remain. If they permit him to remain, then the Merchant can land and make his arrangements for remaining, and the Siamese and English Chiefs and Officers shall assist, see and take care of him, and not let the inhabitants of the Country oppress the Merchant, nor let the Merchant oppress the Inhabitants of the Country. Whenever a Merchant desires to embark in a Vessel with his Property, and asks permission to return to any Country, then he shall be allowed to return with freedom.

I could not succeed in persuading the Ministers to render this Article more precise as to liberty of residence to be allowed to British Merchants. They were anxious not to include any thing that might tend to deprive them of the right of refusing any British Subject permission to reside, and they seemed to be afraid that a Certificate of Leave from the Right Honorable the Governor General might tend to prejudice the exercise of their own right of refusal. To the latter part of the Article they agreed to add, that the subjects of each State as well as Merchants shall be allowed to retire from each other's Territory whenever they desire, provided they are not in Debt.

Treaty.

Article 9th. If a Merchant desire to go to any Siamese or English Country to trade, and his Vessel receive any damage, the Chiefs and Officers of the Country on either side shall afford adequate assistance and protection. If a Vessel belonging to the Siamese or English is wrecked in any Country, and the Siamese or English collect any of the property belonging to the Vessel, the Siamese or English Chief shall enquire and ascertain, and deliver the property to the Commander of the Vessel, who will pay a proper remuneration to the persons that collected the property.

Article 10th. If an English Merchant desire to go and trade in a Siamese Country. where it has not been the Custom to go and trade, he must first go and ask the Governour of the Country. If any Country has not any Merchandize, the Government shall apprize the Vessel. that goes to trade that there is none. If any Country has sufficient Merchandize to receive a Vessel the Governour of the Country shall let the Vessel enter, and when it anchors, if the Merchant desire to go into the Interior, whether by Land or Boat to trade, if it be proper for him to

Notes.

The stipulation respecting Shipwrecked Property was made more precise, providing for its restoration to the owners, and in the event of their decease, to their Heirs or Agents.

The greater part of this Article was expunged, and I advised the Ministers, without effect, to let me know at once what Siamese Ports they were unwilling that British Vessels should visit. An Article was added, after considerable discussion, providing that British Subjects, not being a Burmese, Peguer or Descendant of a European upon being furnished with Passes shall be allowed to travel by land and water, to trade between the Dominions of Siam and our Conquests of Ye, Tavoy, Mergui and Tenasserim. The

Treaty.

go, the Governor of the Country shall allow him to go. If the road by which the Merchant desire to go be not proper, the Governor of the Country shall not let him go according as the Governor of the Country may think fit. If the Officers see that the road by which the Merchant desires to go is not proper, and fear that Thieves or Robbers may attack him, and break and destroy the friendship between the Two Countries, in consequence of this Merchant not seeking good. If the Merchant do not hear what the Officers say, and insist upon going, the Officers shall not permit him to go. If a Siamese Merchant desire to go and trade in an English Country, where it has not been the Custom to go and trade, then he shall go first and ask the Governor of the Country, and follow in the same manner whatever the Governor may decide and approve in every matter.

These Ten Articles of a Treaty let the great and small Officers of the English and Siamese, and every great and small Province obey as the Articles of a Treaty. Thus. Translated literally from the Siamese.

(Signed) H. BURNEY Captain.

Envoy to the Court of Siam.

Notes.

Ministers declare that no Burmese or Peguer could for the present, be admitted into the Siamese Territories, and that a great portion of the Burmese Country still belongs to Ava, the Inhabitants of which might try to gain admission into Siam with our Burmese Subjects, or under pretence of being such. The Prah Klang ridiculed the idea of Merchants travelling to Bangkok overland from our Burmese Possessions, because as he said, there are no Elephants in those Countries. I assured the Ministers that the British Government anticipated a very beneficial Trade would soon arise between the Siamese Dominions and our Conquests on the Coast of Tenasserim. I pressed for the introduction, into the Minister's Draft, of the 8th Article of my Draft, stipulating for every facility and freedom being afforded to the Trade between Penang, Malacca, and Singapore, and all the adjacent Siamese States; and I succeeded at length in persuading them to agree to it, with this alteration, that British Subjects, not being a Burmese, Peguer or Descendants of a European shall be permitted to travel overland and by means

Notes.

of the numerous Rivers into the interior of all the Siamese States, without any obstruction upon condition however (a condition which the Rajah of Ligor suggested to the Ministers) that if our Subjects attempt to convey opium into the interior, the opium shall be seized and forfeited. The Original Siamese mentions, that "Khek" and "Chin" or Chinese only shall be allowed to travel into the interior of the Siamese Territories from our Possessions on the Coast of Tenasserim and to the Eastward. "Khek" is literally a Foreigner; but it is a term applied to Malays and Natives of Hindostan, who are not descendants of Europeans; for which last as well as for Burmese, Peguers, Chinese, Europeans and Americans, specific denominations are used. I have therefore translated "Khek" and "Chin" into British Subjects, not being a Burmese, Peguer or Descendants of a European.

I have suggested for the consideration and future determination of the Ministers, two Propositions, 1st, That His Majesty the King of Siam should engage to set at liberty the family and friends of the Ex-King of Queda, to place a Malayan Chief over the Kingdom of Queda, and to withdraw the Siamese Troops and Subjects from it, and to restore the former friendly relations between Queda and Penang, admitting particularly of a free and unrestricted Export of Supplies from the former to the latter. 2ndly, That the British Government should engage not to interfere with the Kingdom of Queda, nor permit the Ex-King or any of his Followers to do so. Pya Kray surprized me by showing himself to be well acquainted with the conduct of our Ally, who had, contrary to the Stipulations of his Treaty with the British Government, latterly charged a Duty of 16 Dollars per Coyan upon the Export of Rice from Queda to Penang.

(Signed) H. BURNEY Captain
Envoy to the Court of Siam.

ORDERED that Copies be prepared for transmission to the Supreme Government by the next opportunity.

ผนวก ค.

ร่างหนังสือสัญญา เซอร์เชมสับรุก ส่งให้เจ้าพระยาพระคลัง

ท่านผู้เป็นกษัตริย์ครองเมืองอังกฤษคือว่า เครตบริตันและอิรลันด์อันเข้ากันเป็นเมืองใหญ่แห่งหนึ่ง และยังครองเมืองฮินคูสถานนั้นฝ่ายข้างหนึ่ง กับท่านผู้เป็นอธิปไตยครองราชสมบัติในมหานครศรีอยุธยาฝ่ายข้างหนึ่ง ทั้งพระหทัยพร้อมประสงค์จะระงับค้ำเหตุ อันมิได้เข้าใจ ถึงกันด้วยคืออย่าให้สูญปรารภ แล้วรักษามืองทั้งสองฝ่ายให้เป็นสุขสำราญ จึงปลงพระทัยตั้งแต่งหนังสือสัญญากันเป็น ๑ ประการ ดังนี้คือ

ข้อ 1 ตั้งแต่นี้ต่อไปจะได้ความสุขสำราญ และราชมิตรไมตรีจำเริญไว้แก่เมืองทั้งสอง ทราบเท่ากัลปาวสาน ที่สัญญาตั้งนี้ คือกษัตริย์ผู้ครองเมือง เครตบริตัน เมืองอิรลันด์ และเมืองฮินคูสถานฝ่ายข้างหนึ่ง และราชวงศ์สืบๆกันไปเบื้องหน้า ควรจะถือตามกันทั้งสองฝ่าย

ข้อ 2 ฝ่ายคนอันอยู่ไต่บังค้ำอังกฤษ ยอมจะให้มาและมีที่อยู่และค้าขายในเมืองไทย และหัวเมืองที่เป็นขอบเขตเหมาะสมแก่ท่านผู้ครองกรุงเทพฯ แล้วพวกประเทศอื่นๆ ไค้คุณและโอกาสในการซื้อขายและการอื่นๆเป็นคุณประการใด จะไค้แก่คนอันอยู่ไต่บังค้ำอังกฤษเหมือนกัน หนึ่งถ้าคนอันอยู่ไค้กรุงเทพฯจะไปมีที่อยู่ค้าขายในแดนอังกฤษทั่วเขตแดนก็ยอมให้ทำได้ แล้วคนประเทศอื่นๆไค้คุณและโอกาสในการซื้อขายและการอื่น เป็นคุณประการใด ก็จะให้แก่คนไทยเหล่านั้นเหมือนกัน

ข้อ 3 ฝ่ายท่านผู้เป็นกษัตริย์ครองกรุงเทพฯ พระองค์สัญญาไว้ว่า ถ้าผู้ใดถือศาสนาแห่งพระเยซูคริสต์และไค้นมัสการตามพระศาสนานั้น ในแวนแคว้นแห่งเมืองที่พระองค์ทรงครองอยู่ พระองค์อนุญาตให้ทำได้มิไค้ขัด แล้วพระองค์จะประทานให้มีที่อันควรจะฝังศพของคนที่ถือค้ำนั้น หนึ่งฝ่ายท่านผู้เป็นกษัตริย์ครองเมืองอังกฤษนั้นก็สัญญาว่า ถ้าคนถือพระพุทธรศาสนาไบแดนเมืองอังกฤษ คนเหล่านั้นจะไค้นมัสการตามลัทธิของตนมิขัดสิ่งใด แล้วจะประทานให้มีที่ฝังที่จะเผาศพ ของคนถือพระพุทธรศาสนาเป็นอันสมควร

ข้อ 4 ท่านผู้เป็นอธิปไตยครองเมือง เครตบริตัน เมืองอิรลันด์ และเมืองฮินคูสถานฝ่ายข้างหนึ่ง และท่านผู้เป็นกษัตริย์ครองกรุงเทพฯฝ่ายข้างหนึ่ง ยังปลงพระทัยพร้อมกันจะตั้งคำ

อีกฉบับหนึ่งว่า ค่ายทางค้าขายแก่กัน บรรารภจะให้การนี้มีประโยชน์ยิ่งมากขึ้นแก่เมืองทั้งสอง

ข้อ 5 ฝ่ายท่านผู้เป็นกษัตริย์ครองเมืองนครศรีธรรมราช เมืองอิรลันด์ และเมืองอินทูลสถาน ท่านสัญญาไว้ว่า ตั้งแต่ไปภายหน้า ถ้าคนที่อยู่ใต้มงคัมภรเทศไปค้าขายในแดนอังกฤษ พวกอังกฤษจะทำการอันใดชักขวางให้คนไทยให้คนไทยเสียประโยชน์ในการซื้อขายก็ห้ามมิได้ ก็ห้ามเสียมิให้ทำได้ และฝ่ายท่านกษัตริย์ผู้ครองกรุงเทพฯ หรืออยุธยาแล้ว ท่านสัญญาไว้ว่า ตั้งแต่ไปภายหน้า เมื่อคนอยู่ในมงคัมภรเทศเข้ามาค้าขายในกรุงเทพฯ ฝ่ายกรุงเทพฯ นั้นจะทำการชักขวางให้พวกคนอังกฤษพ่อค้าเหล่านั้นเสียประโยชน์ในการซื้อขายนั้นก็ห้ามมิได้ ก็ห้ามเสียมิให้ทำได้

ข้อ 6 ฝ่ายท่านผู้เป็นกษัตริย์กรุงเทพฯ ก็อนุญาตว่า ถ้าข้างอังกฤษได้เห็นชอบจะตั้งกงสุลคือผู้สำหรับเอาธุระเป็นพนักงาน จะว่ากล่าวในการซื้อขายให้มาอยู่ในเมืองใดๆ อันเป็นท่าจอดในแคว้นแคว้นกรุงเทพฯ ก็ให้มาได้ แล้วพนักงานของกงสุลเหล่านั้น คือว่าถ้าพวกอังกฤษอันอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นความกันเองก็ดี เป็นความกันกับชาวกรุงเทพฯ กงสุลเหล่านั้นจะเอาเป็นธุระพิจารณาเกี่ยวกับขุนนางในกรุงเทพฯ ให้ระงับค้ำความให้สูญจงได้ แล้วฝ่ายท่านผู้เป็นอธิปไตยในเมืองอังกฤษแล้ว ท่านก็อนุญาตว่า ถ้าข้างกรุงเทพฯ ได้เห็นชอบจะตั้งกงสุลไปอยู่เมืองใดๆ อันเป็นท่าจอดในแดนอังกฤษ เป็นภาระธุระเหมือนกันก็ให้ทำได้ เป็นเสมอกัน

ข้อ 7 ถ้าและเรือรบของเจ้าแผ่นดินอังกฤษ และของกัมปนีที่ครองเมืองอินเดียน มีเหตุจะมาถึงแม่น้ำแห่งใดๆ ในแคว้นในกรุงเทพฯ บรรารภจะซื้อข้าวของอันสำหรับจะไว้ในเรือคือเครื่องอาหารและพื้นเป็นต้น ฝ่ายท่านผู้เป็นกษัตริย์ครองราชสมบัติในกรุงเทพฯ ท่านก็ยอมสัญญาไว้ว่าจะทำได้แล้ว ครั้นจะซื้อข้าวของนั้น ยอมให้ซื้อตามราคาอันควรด้วยธรรม ถ้าและกำปั่นและเรือรบอันเป็นของเจ้าแผ่นดิน ณ กรุงเทพฯ มีเหตุจะเข้าไปในที่จอดและแม่น้ำใดๆ ที่เป็นแดนอังกฤษ ฝ่ายท่านผู้ครองเมืองนครศรีธรรมราช เมืองอิรลันด์ และเมืองอินทูลสถาน ท่านก็ยอมสัญญาไว้ว่าจะทำได้เหมือนกัน มิได้ชักประการใด

ข้อ 8 ถ้าและกำปั่นใดๆ ที่ไฉ่ของอังกฤษจะเกยหาดทรายโคลนหินแตกอัปปางใกล้เขตแดนกรุงเทพฯ ฝ่ายท่านกษัตริย์ผู้ครองกรุงเทพฯ นั้นท่านยอมสัญญาไว้ว่า ถ้ามีช่องจะช่วยได้จะให้ช่วยจนเต็มกำลัง เก็บเรือเก็บข้าวของนั้นรักษาไว้ จะได้ส่งคืนให้แก่เจ้าของด้วยดี อนึ่งด้วยนายเรือลูกเรือที่เสียคั้งนั้นกับทั้งข้าวของของเขา พวกไทยจะรักษามารุงไว้ให้ปราศจากอันตราย

แล้ว ถ้ากำปั่นและเรือลำใดๆที่ไซ่งงไทยได้มาถึงที่แตกเสียใกล้แดนอังกฤษ ท่านผู้ครองเมืองอังกฤษก็ยอมสัญญาไว้ว่า จะให้พวกอังกฤษสงเคราะห์ช่วยให้ผู้คนและข้าวของให้ปราศจากอันตรายได้

ข้อ 9 ถ้าวันไว้แต่ข้อความที่เปลี่ยนแล้วในหนังสือฉบับนี้ และที่จะเปลี่ยนในฉบับอันจะสัญญาด้วยการซื้อขายนั้น ข้อใดๆอันอันเป็นคุณประโยชน์แก่เมืองทั้งสอง ก็คงจำไว้ตามหนังสือสัญญาเก่าที่กัมปนีอันครองเมืองอินเดียนได้สัญญาไว้กับท่านกษัตริย์ผู้ครองกรุงเทพฯให้จำไว้แต่ไปทราบเท่าที่กล่าวมานี้

วันอังคาร เดือน 10 ขึ้น 4 ค่ำ ปีจอโทศก เพลาย่ำ 4 โมงเศษ กะปิตันบรุก มิสเซนยอน มีศบราน 3 คน เอาหนังสือมาส่งให้ที่บ้านจมีนไวยวรรณ

ร่างสัญญาพิทักษ์สินค้า

ตั้งแต่แรกตั้งพระราชไมตรีกับกัมปนีที่ครองเมืองอินเดียนฝ่ายหนึ่งและพระมหากษัตริย์ผู้ครองกรุงเทพฯฝ่ายหนึ่ง ก็ได้รักษาทางพระราชไมตรีสืบกันลงมา และครั้งในจุลศักราช 1183 คริสต์ศักราช 1826 ได้คิดอานกันทำหนังสือกำหนดว่าด้วยค่าปากเรือและการค้าขายกัน หนังสือนั้นสำเร็จในเดือนธันวาคม 17 ค่ำ ปี 1827 นับแต่ครั้งนั้นลงมา เหตุการณ์บ้านเมืองผิดกันกับการแต่ก่อนหลายสิ่ง ไม่เหมือนแต่ก่อนแล้ว ครั้นเหตุครั้งนั้นแล้ว ท่านผู้เป็นใหญ่ครองเมืองนครศรีธรรมราช เมืองอิรดิค และเมืองอินคูสดานฝ่ายหนึ่ง กับท่านผู้ดำรงแผ่นดินกรุงเทพฯฝ่ายหนึ่ง จึงปลงพระทัยพร้อมกันปรารภจะแต่งคำสัญญาใหม่ กำหนดว่าด้วยทางค้าขายกัน หวังจะให้ไปมาซื้อขายในเมืองทั้งสองยิ่งมากยิ่งขึ้น มีประโยชน์ยิ่งทั้งสองฝ่าย แล้วคำสัญญาใหม่จะเป็นที่แทนคำสัญญาเก่าก่อนที่ว่าด้วยการค้าขาย แล้วให้คำใหม่นี้คิดเนื่องกันเข้าที่ปลายหนังสือสัญญาปลูกพระราชไมตรีกับกษัตริย์ทั้งสองพระองค์อันที่พึงทำสำเร็จแล้วด้วยก็

ข้อ 1 ผืนเป็นของต้องห้ามมิให้ซื้อขายเลยในแคว้นแคว้นกรุงเทพฯ ถ้าใครเอาผืนมาจับได้ให้ริบผืนนั้นเป็นของหลวง และผู้เอามา โหมเสียเป็นเงินเหรียญร้อยแผ่น ถ้ามิได้ใช้

เงินให้เอาตัวจำไว้กำหนด 6 เดือน

ข้อ 2 สินค้าทั้งเจ็ดสิ่งนี้ คือ น้ำมัน 1 ปั้น ลูกปิ่น และคินปิ่นรวมไว้เป็น -1 เหล็ก 1 กะทะเหล็ก 1 เหล็กกล้า 1 สุรา 1 ไม้สัก 1 เป็น 7 ประการด้วยกัน ทั้งเจ็ดสิ่งนี้ยอมให้ไว้แก่กรุงเทพฯฝ่ายเดียว จะคิดพิกต์ค่าภาษีไม่พิกต์ตามแต่จะเห็นชอบในกรุงเทพฯ เรือและกำปั่นลำใดที่ไ้ของอังกฤษ จะเอาของเหล่านี้บรรทุกเข้ามาขายหรือจะบรรทุกเอาไปก็มีได้ห้ามเสียเว้นไว้แต่มีบัตรหมายของขุนนางไทยอันเป็นเจ้าพนักงานยอมให้จึงจะทำได้

ข้อ 3 ข้าวสารก็ดี ข้าวเปลือกก็ดี และของอื่นทั้งปวงที่เป็นสินค้าอย่าให้ต้องเสียค่าภาษี เว้นไว้แต่ตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งสัญญาใบนี้

ข้อ 4 เว้นไว้แต่สินค้า 7 ประการ ที่ยอมให้ไว้แก่กรุงเทพฯฝ่ายเดียว คนไ้บังคับอังกฤษก็ดี คนไ้บังคับแห่งกรุงเทพฯก็ดี จะซื้อจะขายกันในกรุงบางกอกก็ดี ในเมืองอื่นอันมีท่าจอดก็ดี จะทำได้คลองมิให้ขัดข้องประการใด เมื่อว่าดังนี้เข้าใจว่าเว้นแต่ค่าภาษีที่กำหนดไว้แล้ว เจ้าภาษีจะมาพิกต์ค่าค่ามิได้ จะตั้งภาษีสินค้าว่าเป็นของขายไปนอก เป็นของเข้ามาแต่คนออกมาขายนี้มิได้ ผู้ใดอื่น เว้นแต่ผู้ซื้อผู้ขายจะแทรกตัวเข้ามาตักทานมิให้ซื้อขายกันคลองง่ายอย่าให้ทำได้

ข้อ 5 ค่าภาษีในน้ำตาลทรายขาว บัดนี้เป็นหาบละ 2 สลึง คำสัญญานี้จะว่าให้แปลกเปลี่ยนกันก็หามิได้ ด้วยสินค้าที่เขียนล้าดับกันไว้ข้างหน้านี้ก็เหมือนกัน แต่สินค้าอื่นอันมิได้คิดเป็นแทนภาษีที่ไ้ในของเข้ามา และของที่เอาไปข้างนอกจดังนี้ ให้ถือว่าหาหมีค่าภาษีไม่เลย

ข้าวสารนั้นให้เป็นภาษี	หาบละสลึง	} คิดเป็นแทนภาษีที่ไ้ในของเข้ามาและของที่เอาไปข้างนอก
น้ำตาลทรายขาว	หาบละ 2 สลึง	
ครั้ง	หาบละ 2 สลึง	
เขาสัตว์	หาบละสลึง	
น้ำตาลทรายแดง	หาบละสลึง	
เกลือเควียนละ	2 บาท	
ไม้ฝาง	หาบละเพ็อง	

ข้อ 6 ถ้ากำปั่นอังกฤษบรรทุกของมาขาย บรรทุกของไปขายข้างนอก หรือบรรทุกของเข้ามาทั้งบรรทุกออกไปด้วย ต้องไ้ค่าปากเรือวาระ 5.00 บาท วานั้นคิดเป็น 78 นิ้วอังกฤษ

เมื่อจะวัดปากเรือให้วัดบนคาค้ำชั้นบนก็ได้ ชั้น 2 ก็ได้ ให้วัดตามที่กว้างมาก ค่าปากเรือ
 ค้างนี้ให้คิดเอาแทนภาษีของเข้าออก ค่าท่าจอด ค่าร่อนน้ำสารพัด ครั้นกำปั่นลำใดใช้ค่าปาก
 เรือค้างนี้แล้ว ถึงจะขนของขึ้นที่ 2 แห่ง หรือจะบรรทุกของที่ 2 แห่ง 3 แห่งในแวนแคว้นกรุง-
 เทพฯ มีต้องใช้อะไรอีกในเที่ยวนั้น

อนึ่งถ้ากำปั่นอังกฤษลำใดจะเข้ามาในแคว้นกรุงเทพฯ บรรดาแต่จะซ่อมแปลงเรือที่
 เสีย หรือจะซื้อเสบียงอาหาร หรือจะใคร่ถามข่าวรู้ราคาสินค้าเท่านั้นก็ยอม อย่าให้เสียค่า
 ปากเรือเลย

ยังมีเหตุอื่นข้อเล็กน้อย จะคิดอ่านกันต่อภายหลังได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Table I. Singapore Trade with Siam: 1824-1851.

YEAR	IMPORTS			EXPORTS			TOTAL		
	Mer.	Trea.	Total.	Mer.	Trea.	Total.	Mer.	Trea.	Total.
1823-24	171,396	21,347	192,743	240,011	100	240,111	411,407	21,447	432,854
1824-25	130,739	--	130,739	390,453	11,341	401,794	521,192	11,341	532,533
1825-26	168,486	100	168,586	171,929	21,725	193,654	340,515	21,825	362,340
1826-27	218,955	50	219,005	148,609	13,484	162,093	367,564	13,534	381,098
1827-28	131,030		131,030	211,622	4,867	216,489	342,652	4,867	347,519
1828-29	366,298	10,067	376,365	281,938	22,189	304,127	648,236	32,256	680,492
1829-30	337,642		337,642	255,757	28,705	284,462	426,384	28,705	455,089
1830-31	200,007		200,007	141,142	8,307	149,449	593,399	8,307	601,706
1831-32	226,428	17,552	243,980	210,680	1,500	212,180	437,103	19,052	456,160
1832-33	239,191		239,191	219,162	4,320	223,482	367,341	4,320	371,661
1833-34	142,604		142,604	196,822	1,360	198,182	239,426	1,360	240,786
1834-35	191,083	52,200	243,283	159,141	3,881	163,022	350,224	56,081	406,305
1835-36	233,086	48,033	281,119	176,791	500	117,291	409,877	48,533	458,410
1836-37	216,980	8,989	225,969	345,012	15,860	360,872	561,992	24,849	586,841
1837-38	877,701	3,725	881,426	279,872	48,910	328,782	1,157,573	52,635	1,210,208
1838-39	289,512	62,073	351,583	305,272	33,256	338,528	594,784	95,329	690,113
1839-40	483,578		483,578	259,273	154,934	414,207	742,851	154,934	897,785
1840-41	316,011	10,300	326,311	211,597	179,323	390,920	527,608	189,623	717,231
1841-42	408,503	3,500	412,003	229,891	179,215	409,106	638,394	182,715	821,109
1842-43	256,815	3,300	260,115	265,573	91,919	357,492	522,388	95,219	617,607
1843-44	229,714		229,714	168,350	137,234	305,594	398,074	137,234	535,308
1844-45			173,073			255,352			428,425
1845-46	199,040	5,077	204,117	210,155	42,606	252,761	409,195	47,683	456,878
1846-47	180,237	800	181,037	236,006	98,226	334,232	416,243	99,026	515,269
1847-48	412,790	8,300	421,090	349,329	31,950	381,279	762,119	40,250	802,369
1848-49	359,414	9,434	368,848	260,985	36,163	297,148	620,399	45,597	665,996
1849-50	259,513	15,028	274,541	268,584	27,254	295,838	528,097	42,282	570,379
1850-51	281,061	32,284	313,345	187,310	71,065	258,375	468,871	103,349	572,220
1851-52	396,548	43,533	440,081	371,306	35,315	406,621	767,854	78,848	846,702

Table II. Imports of Sugar from Siam to Singapore 1829-1852.

Year	\$	Piculs.
1828-29	Nil	Nil
1835-36	114,453	19,325
1840-41	118,810	32,169
1841-42	294,265	55,848
1842-43	135,335	24,443
1843-44	145,869	27,771
1844-45	67,951	13,805
1845-46	72,943	15,243
1847-48	265,453	52,226
1848-49	214,583	47,273
1852-53	237,343	50,944

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการศึกษา

ชื่อ

นางสาววงเดือน นาราสะจจ์
อักษรศาสตรบัณฑิต (จุฬา) ปีการศึกษา 2514

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย